

Training of Lawyers on the European Law relating to Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)

EU and national legislation on the protection of rights of unaccompanied minors in trafficking cases

Angeliki Serafeim, NRM legal advisor, National Centre for Social Solidarity

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Εμπορία ανθρώπων (human trafficking)

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

Ως εμπορία ανθρώπων νοείται

η πρόσληψη
(στρατολόγηση),
μεταφορά, διακίνηση,
υπόθαλψη ή υποδοχή
προσώπων,
συμπεριλαμβανομένης
και της ανταλλαγής ή
της μεταβίβασης
εξουσίας επί των
προσώπων αυτών,

με την απειλή της χρήσης
ή τη χρήση βίας ή άλλων
μορφών εξαναγκασμού, με
απαγωγή, απάτη, παρα-
πλάνηση, κατάχρηση
εξουσίας ή ευάλωτης θέσης
ή με πληρωμή ή αποδοχή
χρημάτων ή άλλων απολα-
βών για την εξασφάλιση
της συναίνεσης προσώπου
κατέχοντος εξουσία επί
ενός άλλου,

με σκοπό
εκμετάλλευσης.

Εμπορία ανθρώπων (human trafficking)

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

Αν το θύμα είναι παιδί, τότε εξετάζουμε αν έλαβε χώρα μία τουλάχιστον από τις ενέργειες χωρίς να διερευνώνται τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν, με σκοπό την εκμετάλλευσή του με έναν ή περισσότερους τρόπους.

#TRAUMA

Εμπορία ανθρώπων (human trafficking)

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

Αν το θύμα είναι παιδί, ως εμπορία νοείται:

η πρόσληψη (στρατολόγηση),
μεταφορά, διακίνηση, υπόθαλψη ή
υποδοχή προσώπων,
συμπεριλαμβανομένης και της
ανταλλαγής ή της μεταβίβασης
εξουσίας επί των προσώπων αυτών,

**με σκοπό
εκμετάλλευσης.**

Μορφές εκμετάλλευσης

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

Σεξουαλική

Εργασιακή

Εμπορία οργάνων

Εξαναγκαστικός γάμος

Εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων

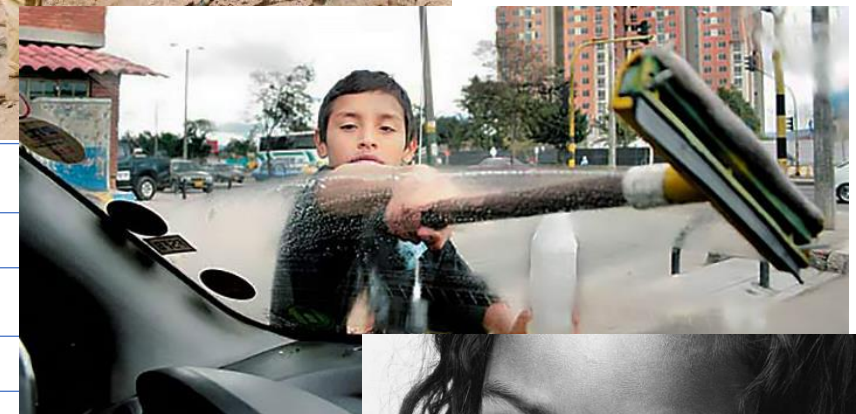
Παράνομη υιοθεσία

Στρατολόγηση ανηλίκων

Εξαναγκαστική επαιτεία

#TRAUMA

Εμπορία ανθρώπων (human trafficking)

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

- Όχι απαραίτητα διασυνοριακή
- Μπορεί το θύμα να είναι ημεδαπό ή να κατέχει νομιμοποιητικά έγγραφα
- Κέρδος από την εκμετάλλευση του θύματος
- Έγκλημα κατά του ατόμου και της δημόσιας τάξης
- Έλλειψη γνήσιας συναίνεσης

Εγκληματικές δραστηριότητες

Κερδοσκοπικές δραστηριότητες

Εγκλ/κά δίκτυα

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

- Παράνομη διέλευση συνόρων
- Έλλειψη νομιμοποιητικών/κατοχή πλαστών εγγράφων
- Κέρδος από την παροχή της υπηρεσίας
- Έγκλημα κατά της δημόσιας τάξης
- Συναίνεση στη μεταφορά

#TRAUMA

- Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και το συνοδευτικό αυτής Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Ανθρώπων (2000)
N. 3875/2010 (ΦΕΚ τ. Α' 158/ 20.9.2010)
- Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (2005)
N. 4216/2013 (ΦΕΚ τ.Α' 266/10.12.2013)
- Η Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της
N. 4198/2013 (ΦΕΚ τ. Α' 215/11-10-2013)
- **Π.Δ. 233/2003**
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία (2000)
N. 3625/2007 (ΦΕΚ τ. Α' 290/24.12.2007)

#TRAUMA

- Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου **N. 4267/2014** (ΦΕΚ τ. Α' 137/12-6-2014)
- Η Οδηγία 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές **N. 4251/2014** (ΦΕΚ τ. Α' 80/01.04.2014)
- Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012 , για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου **N. 4478/2017** (ΦΕΚ τ. Α' 91/23-6-2017)

#TRAUMA

Εμπορία ανθρώπων (Π.Κ.)

ΑΡΘΡΟ 1 ΠΕΡ. ΙΑ΄ Ν. 4251/2014: Θύμα εμπορίας ανθρώπων, για το οποίο εκδίδεται πράξη χαρακτηρισμού από τον Εισαγγελέα, είναι το θύμα των εξής αξιόποινων πράξεων:

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

323 Π.Κ. Εμπόριο Δούλων

#TRAUMA

323Α Π.Κ. (εργασιακή εκμετάλλευση, αφαίρεση κυττάρων, ιστών και οργάνων του σώματος, εκμετάλλευση επαιτείας, στρατολόγηση ανηλίκων σε εμπόλεμες συγκρούσεις, εξαναγκαστικός γάμος)

349 Π.Κ. Μαστροπεία

351 Π.Κ. Σωματεμπορία (σεξουαλική εκμετάλλευση)

323Β Π.Κ. Σεξουαλικός Τουρισμός (ανήλικα θύματα)

351Α Π.Κ. Ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής

Αποπλάνηση Παιδιών (339 Π.Κ.), Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια (342 Π.Κ.), Πορνογραφία ανηλίκων (348Α Π.Κ.), Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους (348Β Π.Κ.)

Βιασμός ανηλίκου (δεν εκδίδεται πράξη χαρακτηρισμού)

1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής βίας ή άλλων εξαναγκαστικών μέσων ή με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας, στρατολογεί, απάγει, μεταφέρει, κατακρατεί παράνομα, υποθάλπει, παραδίδει ή παραλαμβάνει άλλον με σκοπό την εκμετάλλευσή του, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος και αν, για να επιτύχει τον ίδιο σκοπό, τελεί τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου αποσπώντας τη συναίνεση άλλου με τη χρήση απατηλών μέσων ή παρασύροντάς τον εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση στην οποία βρίσκεται.

4. Με τις ποινές της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται η πράξη των παραγράφων 1 και 2 όταν στρέφεται κατά ανηλίκου, ακόμα κι όταν τελείται χωρίς τη χρήση των μέσων που αναφέρονται σε αυτές. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και όποιος, με τα μέσα των παραγράφων 1 και 2 στρατολογεί ανήλικο με σκοπό τη χρησιμοποίησή του σε ένοπλες επιχειρήσεις.

5. Η έννοια της «εκμετάλλευσης» στις προηγούμενες παραγράφους περιλαμβάνει τον πορισμό παράνομου περιουσιακού οφέλους από: α) την υπαγωγή του σε καθεστώς δουλείας ή σε παρεμφερείς προς τη δουλεία πρακτικές, β) την υπαγωγή του σε καθεστώς ειλωτείας, γ) την εργασία ή την επαιτεία του θύματος (εργασιακή εκμετάλλευση), δ) την τέλεση εγκληματικών πράξεων από αυτό, ε) την αφαίρεση κυττάρων, ιστών ή οργάνων του σώματός του, στ) την τέλεση από αυτό γενετήσιων πράξεων, πραγματικών ή προσποιητών, ή την παροχή εργασίας ή υπηρεσιών που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τη γενετήσια διέγερση (γενετήσια εκμετάλλευση) ή ζ) τον εξαναγκασμό του σε τέλεση γάμου.

7. Τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή όποιος, χωρίς να χρησιμοποιεί τα μέσα των παραγράφων 1 και 2, εξωθεί σε επαιτεία ανηλίκους, με σκοπό την εκμετάλλευση των εσόδων τους.

Για όποιον καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος του από εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187 ή από υπαίτιους των άρθρων 323Α, 348Α, 348Β, 348Γ, 349 και 351 (ακόμα δηλ. και στις περιπτώσεις που δεν πρόκειται για εγκληματική οργάνωση), ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, αν η καταγγελία πιθανολογείται βάσιμη, μπορεί, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και για παραβάσεις λόγω συμμετοχής τους σε εγκληματικές δραστηριότητες, εφόσον η συμμετοχή αυτή ήταν άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι αποτέλεσαν παθόντες των αδικημάτων των άρθρων 323Α, 348Α, 348Β, 348Γ, 349 και 351, μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Αν η καταγγελία αποδειχθεί βάσιμη, η αποχή από την ποινική δίωξη γίνεται οριστική.

#TRAUMA

ΜΗ ΔΙΩΞΗ ΘΥΜΑΤΟΣ (59 παρ. 4 Κ.Π.Δ.)

Στις περιπτώσεις οποιασδήποτε από τις αξιόποινες πράξεις της παράνομης εισόδου στη χώρα και εξόδου από αυτή, της κατοχής και της χρήσης ταξιδιωτικών εγγράφων ή δελτίων ταυτοτήτων ή αδειών διαμονής ή άλλων εγγράφων πλαστών ή γνησίων, που εκδόθηκαν για άλλο πρόσωπο, της παράνομης εργασίας και της πορνείας που φέρεται ότι διαπράχθηκε από θύμα εγκλήματος των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, εξαιτίας της σε βάρος του συμπεριφοράς του δράστη των ανωτέρω πράξεων ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μετά την προκαταρκτική εξέταση ή την αυτεπάγγελτη προανάκριση, **αναβάλλει** με πράξη του κάθε περαιτέρω ενέργεια κατά του θύματος έως το τέλος της ποινικής δίωξης για το έγκλημα που τελέσθηκε σε βάρος του, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα εφετών. Μετά την αμετάκλητη εκδίκαση οποιουδήποτε από τα παραπάνω εγκλήματα που τελέσθηκαν σε βάρος του θύματος, εάν η απόφαση είναι καταδικαστική, δεν ασκείται ποινική δίωξη κατά του τελευταίου για τις προαναφερόμενες πράξεις του.

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

8. Για όποιον καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος του από υπαιτίους των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, εφόσον η καταγγελία πιθανολογείται βάσιμη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και για παραβάσεις λόγω συμμετοχής τους σε εγκληματικές δραστηριότητες, εφόσον η συμμετοχή αυτή ήταν άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι ήταν παθόντες των αδικημάτων των προηγούμενων παραγράφων, ώσπου να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Αν η καταγγελία αποδειχθεί βάσιμη, η αποχή από την ποινική δίωξη γίνεται οριστική.

8. Για όποιον καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος του από υπαιτίους των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, εφόσον η καταγγελία πιθανολογείται βάσιμη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και για παραβάσεις λόγω συμμετοχής τους σε εγκληματικές δραστηριότητες, εφόσον η συμμετοχή αυτή ήταν άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι ήταν παθόντες των αδικημάτων των προηγούμενων παραγράφων, ώσπου να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Αν η καταγγελία αποδειχθεί βάσιμη, η αποχή από την ποινική δίωξη γίνεται οριστική.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

ΑΡ. 1 ΠΕΡ. ΙΑ' Ν. 4251/2014

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

**ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ**

**ΜΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ**

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ

Μετά τον επίσημο
χαρακτηρισμό από
τον Εισαγγελέα

**ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ
ΠΕΡΙΣΚΕΨΗΣ**

Δικαίωμα στην Περίοδο Περίσκεψης (παρέχεται από τον Εισαγγελέα)

Παρέχεται σε πολίτες τρίτων χωρών «ώστε να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σε βάρος τους εγκλημάτων και να αποκατασταθούν ψυχικά για να μπορέσουν να λάβουν συνειδητά ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις διωκτικές Αρχές.»

Μετά τον χαρακτηρισμό → Περίοδος περίσκεψης έως τρεις μήνες. Για τους ανήλικους, η περίοδος περίσκεψης μπορεί να παραταθεί για άλλους δύο μήνες.
[N. 4251/2014 άρθρο 49]

#TRAUMA

Δικαιώματα κατά την Περίοδο Περίσκεψης

#TRAUMA

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής:

- εξασφαλίζονται τα αναγκαία μέσα διαβίωσης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και δωρεάν νομικής βοήθειας
- Τα θύματα δεν απελαύνονται [*N. 4251/ 2014 άρθρο 49*]

Δικαιώματα κατά την περίοδο περίσκεψης

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

Ενημέρωση
για δικαίωμα
χορήγησης
άδειας
διαμονής
(άρ. 50 παρ.
1)

Ιατροφαρ-
μακευτική
περίθαλψη
(άρ. 51 παρ.
1)

Ψυχολογική
υποστήριξη
(άρ. 51 παρ.
1)

Εξασφάλιση
κατάλληλων
συνθηκών
διαβίωσης
(άρ. 51 παρ.
2)

Ασφάλεια
και
προστασία
(άρ. 51 παρ.
3)

Μετάφραση
και
διερμηνεία
(άρ. 51 παρ.
3)

Νομική
βοήθεια (άρ.
51 παρ. 3)

v. 4251/2014

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

π.δ. 233/2003

#TRAUMA

Μέτρα προστασίας και ασφάλειας θυμάτων (άρ. 51 παρ. 3) και των χώρων που αυτά διαμένουν (άρ. 4 παρ. 1 Π.Δ. 233/2003)

Συνδρομή από την αστυνομία στη μετακίνηση αν συντρέχουν λόγοι ασφάλειας (άρ. 4 παρ. 2 Π.Δ. 233/2003)

Νομική βοήθεια (άρ. 8 Π.Δ. 233/2003)

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ – ασυνόδευτος ανήλικος (Ν. 4251/2014 άρ. 50 παρ. 2)

Η Εισαγγελία λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο(άρ. 50 παρ. 2)

εντοπισμός οικογένειας

νομική εκπροσώπηση

επαναπατρισμός (βέλτιστο συμφέρον)

διορισμός Επιτρόπου

πρόσβαση στην εκπαίδευση (άρ. 5 και 6 Π.Δ. 233/2003)

ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΘΥΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ (Ν. 4251/2014 άρ. 52)

Training of Lawyers on EU
Law on Unaccompanied
Migrant Minors

#TRAUMA

Απαιτείται πράξη χαρακτηρισμού

χωρίς παράβολο

Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

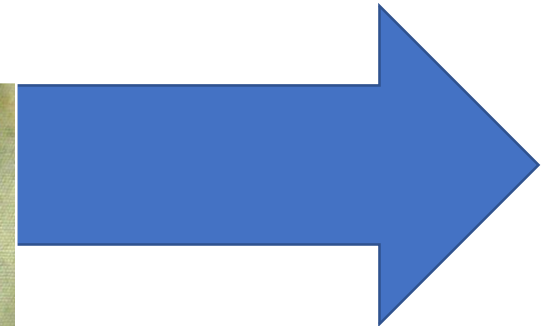
αρχική ετήσια διάρκεια

δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας

ανανέωση με βάση έκθεση του Εισαγγελέα

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥΣ

(Ν. 4478/2018, άρ. 57 παρ. 1): Τα θύματα δικαιούνται ενημέρωση από την πρώτη τους επαφή με τις αρμόδιες αρχές (π.χ. με την αστυνομία, τις δικαστικές αρχές κ.λπ.) σε όσο το δυνατόν πιο κατανοητές γλώσσες.

Τα θύματα δικαιούνται ενημέρωση σχετικά με τα εξής:

- το είδος των υπηρεσιών ή οργανώσεων στις οποίες μπορούν να προσφεύγουν για να τους παρέχεται υποστήριξη
- το είδος της υποστήριξης που δικαιούνται να λάβουν
- πού και με ποιον τρόπο μπορούν να υποβάλουν μήνυση
- τις διαδικασίες που έπονται της μήνυσης και ποιος είναι ο ρόλος του θύματος στα πλαίσια των διαδικασιών αυτών
- τον τρόπο και τους όρους βάσει των οποίων μπορούν τα θύματα να απολαύουν προστασίας
- σε ποιο βαθμό και υπό ποιους όρους έχουν πρόσβαση σε νομικές συμβουλές
- ποιες προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν για να δικαιούνται αποζημίωση
- εάν τα θύματα κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, τους ειδικούς μηχανισμούς που έχουν στη διάθεσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους
- τον τρόπο ανάκτησης των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκαν λόγω της συμμετοχής τους σε ποινική διαδικασία.

#TRAUMA

226Α Κ.Π.Δ. (άρ. 227 νέου Κ.Π.Δ.)

#TRAUMA

- Διορισμός και παράσταση ψυχολόγου ή ψυχίατρου ως πραγματογνώμονα. Ο ειδικός προετοιμάζει το ανήλικο θύμα για την εξέτασή του και αποφαινεται για την ικανότητα αντίληψης και την ψυχική κατάσταση του προσώπου, συντάσσοντας σχετικά γραπτή έκθεση
- Αντικατάσταση της φυσικής παρουσίας του θύματος στα επόμενα στάδια της διαδικασίας
 1. με την ηλεκτρονική καταχώρηση της μαρτυρικής κατάθεσης
 2. με την ανάγνωση της γραπτής κατάθεσης του θύματος
 3. σε περίπτωση συμπληρωματικής εξέτασης αφού η υπόθεση εισαχθεί στο ακορατήριο, η εξέταση γίνεται χωρίς την παρουσία του κατηγορουμένου, στον τόπο όπου βρίσκεται το θύμα .

- Για το ανήλικο θύμα:
 - i. διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος.
 - ii. Απαιτείται ταχεία εξέταση του ανήλικου θύματος χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και σε χώρους ειδικά σχεδιασμένους και προσαρμοσμένους για το σκοπό αυτό.

#TRAUMA

226Α Κ.Π.Δ.
(227 νέου Κ.Π.Δ.)

N. 3811/2009

□ Αρμόδιο όργανο να εξετάσει το σχετικό αίτημα του θύματος είναι η «Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκληματικών Πράξεων» του Υπ. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

□ Οι αρμόδιες αρχές για την άσκηση ποινικής δίωξης οφείλουν να ενημερώνουν τα θύματα για το δικαίωμα αποζημίωσης που διαθέτουν και για τους όρους ασκήσεώς τους (άρ. 4 παρ. 4 Ν. 3811/2009)

□ Η αποζημίωση καλύπτει τα ιατρικά έξοδα και νοσήλια, την εξειδικευμένη ψυχική και ψυχολογική υποστήριξη του θύματος όταν δεν υφίσταται δημόσια δομή ψυχικής - ψυχολογικής στήριξης στον τόπο κατοικίας ή διαμονής του θύματος, την απώλεια εισοδήματος για εύλογο χρονικό διάστημα, τις δαπάνες αλλαγής περιβάλλοντος και κατοικίας, ιδίως τις δαπάνες μετακόμισης και αγοράς απαραίτητων καταναλωτικών αγαθών για την μετεγκατάσταση σε ασφαλές περιβάλλον και τα έξοδα κηδείας.

#TRAUMA

N. 4198/ 2013 (ΦΕΚ Α' 215/ 11-10-2013) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ

#TRAUMA

- Άρθρ. 6 Παρ. 7: ...σύσταση, λειτουργία και εποπτεία Εθνικής Βάσης Δεδομένων και Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων

Κοινή Υπουργική Απόφαση 30840 (ΦΕΚ Β' 3003/ 20.9.2016)

- Σύσταση και Λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων με την ονομασία «**Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς για την Αναγνώριση και Παραπομπή Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων**» (ΕΜΑ) υπό τη διαχείριση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης και υπό την εποπτεία και τον συντονισμό από το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

τηλ. 213 2039 772
ema.info@ekka.org.gr

NORWEGIAN CAPACITY
OPERATED BY NRC

Εξελίξεις στο εθνικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών σε υποθέσεις ασύλου και μετανάστευσης

*Στάθης Πουλαράκης, Νομικός σύμβουλος σε θέματα
παιδικής προστασίας, UNICEF*

**Training of Lawyers on the European Law relating to
Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)**

Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών 10 Ιουνίου 2019

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Προσφυγικό – μεταναστευτικό Βασικά νούμερα

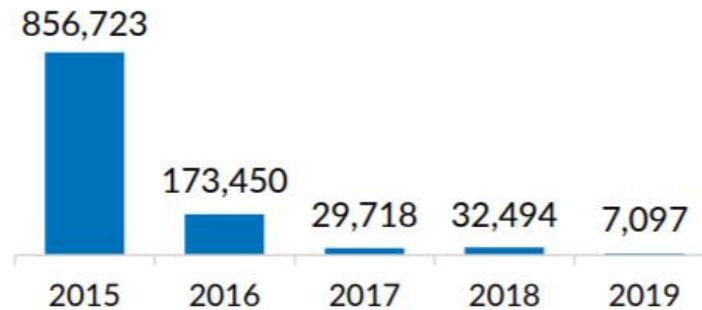

#TRAUMA

7,097

sea arrivals January – April 2019 ¹

Arrivals from 2015 to 2019

18.014 αφίξεις μέσω των
χερσαίων συνόρων το 2018

4.560 αφίξεις το 2019

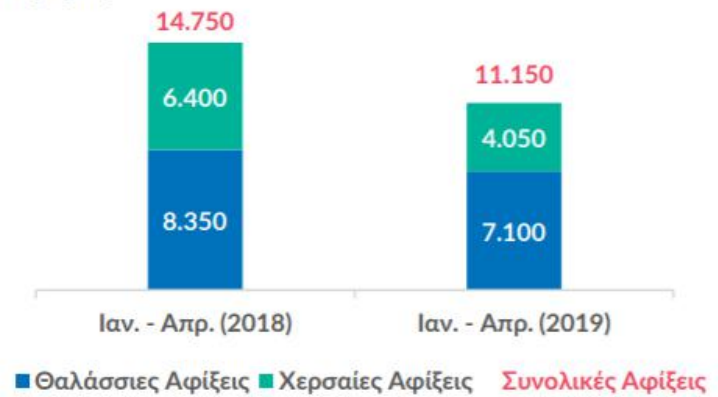
Πόσα παιδιά πρόσφυγες βρίσκονται στην Ελλάδα;

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*

77.150

14.650 στα νησιά και 62.500 στην ενδοχώρα

Αφίξεις

*Εκτίμηση της Υ.Α. για την περίοδο έως τις 30 Απριλίου 2019 αναφορικά με τα άτομα που κατέφθασαν και παρέμειναν στην Ελλάδα κατόπιν της εισροής των ετών 2015-2016.

Σχεδόν **27.000**
παιδιά πρόσφυγες και
μετανάστες στην
Ελλάδα*

**UNHCR, Refugee and Migrant Children in Europe - Accompanied, Unaccompanied and Separated, May 2019*

3,788 Εκτιμώμενος αριθμός
Α.Α στην Ελλάδα
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:
93,8% Αγόρια
6,2% Κορίτσια
7,2% <14 ετών

*ΕΚΚΑ Επικαιροποιημένη κατάσταση:
Ασυνόδευτα Ανήλικα (στην Ελλάδα 15
Μαΐου 2019

Συνοπτική κατάσταση* ασυνόδευτα παιδιά στην Ελλάδα

#TRAUMA

1.161 Θέσεις μακροχρόνιας φιλοξενίας
(Δομές/Διαμερίσματα υποστηριζόμενης
διαβίωσης Α.Α.)

960 Θέσεις προσωρινής φιλοξενίας
(Ασφαλείς ζώνες/Ξενοδοχεία)

1.867 παιδιά εκτός μακροχρόνιας
ή προσωρινής φιλοξενίας, εκ των
οποίων:

- **578** Α.Α. σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης
- **125** Α.Α. σε Προστατευτική φύλαξη
- **1.035** Α.Α. Σε Άτυπες/Επισφαλείς συνθήκες στέγασης

* ΕΚΚΑ Επικαιροποιημένη κατάσταση: Ασυνόδευτα
Ανήλικα (στην Ελλάδα 15 Μαΐου 2019)

Νομικό πλαίσιο

Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών σε υποθέσεις ασύλου και μετανάστευσης, αποτελείται, μεταξύ άλλων, απο:

- ✓ Ν. 4375/2016
- ✓ Ν. 4540/2018
- ✓ Ν. 4554/2018
- ✓ Ν. 4251/2014 (άρ. 19, 19Α)
- ✓ Ν. 3907/2011 & Ν. 3386/2005 (άρ. 76-78, 82, 83)
- ✓ ΠΔ 220/2007 (άρ. 19 παρ. 1)
- ✓ ΠΔ 141/1991

Ασυνόδευτοι ανήλικοι στο ΚΕΣΑ - Ορισμός

Οδηγίες 2013/33/ΕΕ («Υποδοχή») και 2013/32/ΕΕ («Διαδικασίες») [όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο ιβ) της οδηγίας 2011/95/ΕΕ]:

“ασυνόδευτος ανήλικος: Ο ανήλικος που φτάνει στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν σύμφωνα με τον νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους μέλους και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του. Ο ορισμός καλύπτει και τον ανήλικο που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στο έδαφος των κρατών μελών”

Αντίστοιχος ορισμός του ασυνόδευτου ανηλίκου περιλαμβάνεται και στον Κανονισμό «Δουβλίνο III» (604/2013)

Ασυνόδευτοι ανήλικοι - Ορισμός

#TRAUMA

Άρ. 34 (ια) Ν. 4375/2016 (ενσωμάτωσε την Οδηγία 2013/32/ΕΕ)

«Ασυνόδευτος ανήλικος είναι το πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών, το οποίο φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία και για όσο χρόνο η γονική του μέριμνα δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με το νόμο και δεν ασκείται στην πράξη, ή ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην Ελλάδα»

Άρ. 2(ε) Ν. 4540/2018 (ενσωμάτωσε την Οδηγία 2013/33/ΕΕ)

*«Ασυνόδευτος ανήλικος είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, **τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλεια του ή από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο** σύμφωνα με το νόμο. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδο του στην Ελλάδα»*

Ο νόμος εισάγει για πρώτη φορά στο ελληνικό δίκαιο (άρ. 3 στοιχ. δ) την έννοια του **«χωρισμένου ανηλίκου»** του ανηλίκου δλδ ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με το νόμο, **αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του.**

→ Η έννοια του χωρισμένου ανηλίκου δεν προβλέπεται στο παράγωγο ενωσιακό δίκαιο (ΚΕΣΑ)

Άρ. 13 παρ. 3 Ν.4554/2018 (περί επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων): Προβλέπει ότι για τις ανάγκες του νόμου «ασυνόδευτος ανήλικος» νοείται και ο χωρισμένος ανήλικος, ο οποίος και τίθεται υπό επιτροπεία

Ασυνόδευτοι ανήλικοι - Ορισμός

#TRAUMA

	N. 4375/2016	N.4540/2018	N. 4554/2018
Ανήλικος που έρχεται στην Ελλάδα με τον θείο του, ο οποίος έχει στην πράξη την φροντίδα του	Ασυνόδευτος ανήλικος	Χωρισμένος ανήλικος	Χωρισμένος ανήλικος, που όμως εμπίπτει στον ορισμό του ασυνόδευτου
Ανήλικος την φροντίδα του οποίου αναθέτει ο εισαγγελέας με διάταξή στο θείο του	Ασυνόδευτος ανήλικος	Χωρισμένος ανήλικος	Χωρισμένος ανήλικος, που όμως εμπίπτει στον ορισμό του ασυνόδευτου

Εκπρόσωπος – επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου

#TRAUMA

Επίτροπος: Είναι ανεξάρτητο πρόσωπο που διασφαλίζει το μείζον συμφέρον και τη συνολική ευημερία του παιδιού και προς τούτο συμπληρώνει την περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού

Εκπρόσωπος (άρ. 2 (ια) Ν. 4540/2018 και άρ. 34 (ιδ) Ν. 4375/2016):

Είναι ο προσωρινός ή οριστικός επίτροπος του ανηλίκου ή το πρόσωπο που ορίζεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα για την προάσπιση των συμφερόντων του ανηλίκου

Ως εκπρόσωπος μπορεί να οριστεί και ο νόμιμος εκπρόσωπος νπ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να εξουσιοδοτήσει άλλο πρόσωπο για την εκπροσώπηση του ανηλίκου

Σύμβουλος (άρ. 34 κγ Ν.4375/2016):

Είναι ο νομικός, ιατρός, ψυχολόγος ή κοινωνικός λειτουργός, ο οποίος υποστηρίζει αιτούντα διεθνή προστασία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διεθνούς προστασίας

Εκπρόσωπος – επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου

Δεν υπάρχει συνέπεια ως προς τη χρήση των όρων «επίτροπος» και «εκπρόσωπος»

Νόμος	Ορολογία	Παραπομπή
N.4375/2016 (ενσωμ. Οδηγίας «Διαδικασίες»)	Εκπρόσωπος, επίτροπος ή ο ασκών πράξη επιτροπείας	Άρ. 34 (ιδ), 45 παρ. 1,
N.4540/2018 (ενσωμ. Οδηγίας «Υποδοχή»)	Εκπρόσωπος	Άρ. 2 (ια)
N. 4554/2018	Επίτροπος, νομικός εκπρόσωπος	Άρ. 16 παρ. 1
ΠΔ 141/2013 (ενσωμ. Οδηγίας «Αναγνώριση»)	Επίτροπος, εκπρόσωπος	Άρ. 32 παρ. 1 και 2

Ν.4375/16 – Διατάξεις περί ασυνόδευτων ανηλίκων

#TRAUMA

- **Άρ. 14 παρ. 8:** Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ως «ευάλωτη ομάδα» - *Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι εξαιρούνται από την ειδική ταχύρρυθμη διαδικασία των συνόρων (στενά συνδεδεμένη με την εφαρμογή της Συμφωνίας ΕΕ –Τουρκίας για το προσφυγικό)*
 - **Άρ. 45:** Διαδικαστικές εγγυήσεις για ασυνόδευτους ανηλίκους - *Οι αρμόδιες αρχές,, ενεργούν για το διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου, ο οποίος εκπροσωπεί τον ανήλικο και μεριμνά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου (περιορισμένη εφαρμογή στην πράξη)*
 - **Άρ. 46 παρ. 10:** Κράτηση - *“Αποφεύγουν την κράτηση των ανηλίκων. Ανήλικοι που έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους και ασυνόδευτοι ανήλικοι κατά κανόνα δεν κρατούνται”.*
- Ο Ν. 4540/2018 προσέθεσε **νέα παρ. 10Α** - “ ... Οι αρμόδιες Αρχές μενιμνούν ώστε ... να μην κρατούνται ανήλικοι, παρά μόνο σε έσχατη ανάγκη, πάντα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους, και εφόσον αποδειχθεί ότι δεν μπορούν να εφαρμοστούν εναλλακτικά και λιγότερο περιοριστικά μέτρα”
- Επιτροπή ΣΠΔ: Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΤΕ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΕΛΤΙΣΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (Γενικό Σχόλιο no.6)

N.4375/16 – Αιτήσεις διεθνούς προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων

- Οι αρμόδιες αρχές, όταν υποβάλλεται αίτηση από ασυνόδευτους ανήλικους, **ενημερώνουν τον Εισαγγελέα** (Ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, Πρωτοδικών), **ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος**
- Ο επίτροπος ή ασκών τη σχετική πράξη επιτροπείας μεριμνά για την **έγκαιρη και προσηκούσα ενημέρωση** του ασυνόδευτου ανηλίκου, ιδίως **για τη σημασία και τις πιθανές συνέπειες της προσωπικής συνέντευξης**
- Ο επίτροπος ή ο ασκών τη σχετική πράξη επιτροπείας **καλείται και δύναται να παρίσταται στην προσωπική συνέντευξη** του ανηλίκου και να υποβάλλει ερωτήσεις ή παρατηρήσεις
- Ο ανήλικος **άνω των 15 ετών, δύναται να υποβάλει αυτοπροσώπως και αυτοτελώς αίτηση διεθνούς προστασίας**
- Αιτήσεις διεθνούς προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων **εξετάζονται πάντοτε με την κανονική διαδικασία**

Ν.4540/18 – Διατάξεις περί ασυνόδευτων ανηλίκων

#TRAUMA

- **Άρ. 3(δ):** Εισάγει την έννοια του «χωρισμένου ανηλίκου»
- **Άρ. 4 παρ. 1:** Επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας «Υποδοχής» και στους ανήλικους (ασυνόδευτους ή μη, χωρισμένους), ανεξάρτητα εάν έχουν υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας
- **Άρ. 21 παρ. 1:** Το βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των αρμόδιων Αρχών
- **Άρ. 22 παρ. 3:** Αρμόδια Αρχή για την προστασία των ασυνόδευτων και χωρισμένων ανηλίκων ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας
- **Άρ 22 παρ. 3 (ζ):** Ημιαυτόνομη διαβίωση ασυνόδευτων ανηλίκων άνω των 16 ετών σε εποπτευόμενα διαμερίσματα

Ν.4554/18 – Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων

- Για πρώτη φορά ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο επιτροπείας για ασυνόδευτους και χωρισμένους ανηλίκους. Οι διατάξεις του ΑΚ εφαρμόζονται εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με το νόμο
- Ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει ο εισαγγελέας Πρωτοδικών ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος
- **Άρ. 16:** Διορισμός ως επιτρόπου συγγενή ή όπου δεν υπάρχει επαγγελματία επιτρόπου, που υποδεικνύει το ΕΚΚΑ
- **Άρ. 19:** Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
- **Άρ. 21:** Πρότυπες διαδικασίες αξιολόγησης και καθορισμού του βέλτιστου συμφέροντος ασυνόδευτου ανηλίκου
- **Άρ. 24, 25, 26:** 3 Μητρώα (Ασυνόδευτων ανηλίκων, επαγγελματιών επιτρόπων, κέντρων φιλοξενίας)
- **Άρ. 15:** Οι αρμοδιότητες του δικαστηρίου κατά τα άρ. 1589 έως 1654 ΑΚ ασκούνται από τον εισαγγελέα

Ν.4554/18 – Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων

ΣΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΟΧΗΣ!

- ✓ Ποιοί τίθενται σε επιτροπεία: αλλοδαποί (ορθότερα πολίτες τρίτης χώρας) και ανιθαγενείς ασυνόδευτοι και χωρισμένοι ανήλικοι (κάτω των 18 ετών)
- ✓ Πράξεις επιτροπείας που μέχρι σήμερα απαιτούν εξουσιοδότηση από τον εισαγγελέα ως προσωρινό επίτροπο πλέον θα ενεργούνται από τον επίτροπο ex lege
- ✓ Ο επίτροπος μπορεί να εξουσιοδοτήσει περαιτέρω τρίτα πρόσωπα (κοινωνικούς λειτουργούς, δικηγόρους κ.ά.)
- ✓ Για συγκεκριμένες ενέργειες ο Επίτροπος χρειάζεται άδεια του Εποπτικού Συμβουλίου (για κάποιες και του Εισαγγελέα)
- ✓ Καθορισμός βέλτιστου συμφέροντος από το Εποπτικό Συμβούλιο σε περιπτώσεις που επίκειται η λήψη σοβαρών αποφάσεων (βλ. ενδεικτική απαριθμηση άρθ. 19 παρ. 5)
- ✓ Μετά τον διορισμό επιτρόπου ο εισαγγελέας «ενεργεί ως δικαστήριο» - Συμβατότητα με το δικαίωμα δικαστικής προστασίας (άρ. 20 Σ);
- ✓ Διαφωνία Επιτρόπου και Εποπτικού Συμβουλίου επιλύεται από τον Εισαγγελέα
- ✓ Περιορισμός ευθύνης του επαγγελματία επιτρόπου: μόνο για πράξεις ή παραλείψεις κατά παράβαση των όρων της σύμβασής του, εσωτερικών κανονισμών και των διατάξεων του ν.4554/18

Διαπίστωση ανηλικότητας

Η διαδικασία, η οποία ακολουθείται από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς προκειμένου να προσδιοριστεί η ηλικία ενός ανήλικου προσώπου που στερείται των αναγκαίων νομικών εγγράφων που πιστοποιούν την ηλικία του

Νομικό πλαίσιο:

- **Απόφαση Υπουργού Υγείας 92490/2013**

«Πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου, ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και υποστήριξης και παραπομπής των εισερχομένων χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα υπηκόων τρίτων χωρών σε δομές πρώτης υποδοχής»

- **Κοινή Υπουργική Απόφαση Εσωτερικών – Υγείας 1982/2016**

«Διαπίστωση ανηλικότητας των αιτούντων διεθνή προστασία»

Διαπίστωση ανηλικότητας

Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας (Άρ. 14 παρ. 9 Ν. 4375/2016)

#TRAUMA

Εφαρμοζόμενες ιατρικές μέθοδοι

Ακτινογραφικές εξετάσεις

Ακτινογραφία
άκρας χειρός (χειρός/
καρπού)
Κλείδας

Οδοντιατρικές εξετάσεις

Οδοντική εξέταση
τρίτου γομφίου,
πανοραμική οδοντική
ακτινογραφία

Μακροσκοπική εξέταση

Αξιολόγηση
φυσικής ανάπτυξης
από παιδίατρο /
εξέταση σεξουαλικής
ωρίμανσης

Ψυχολογικές συνεντεύξεις

Γνωσιακή,
συμπεριφορική
εκτίμηση
και ψυχολογική
αξιολόγηση

Διαπίστωση ανηλικότητας

ΠΟΤΕ λαμβάνει χώρα διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας;

- σε περίπτωση που υπάρξει αμφιβολία ως προς την ηλικία ενός πολίτη τρίτης χώρας, και
- αυτός ενδέχεται να είναι ανήλικος

ΑΠΟ ΠΟΙΟΝ πραγματοποιούνται οι εξετάσεις;

- Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (hotspots)
Το κλιμάκιο ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης του ΚΥΤ
- Υπηρεσία Ασύλου
Δομή του Εθνικού Συστήματος Υγείας

Ακολουθεί επίσημη καταχώριση ηλικίας από Διευθυντή ΚΥΤ / Προϊστάμενο ΠΓΑ

Διαδικαστικές εγγυήσεις στη διαδικασία διαπίστωσης ανηλικότητας

#TRAUMA

- Ενημέρωση του εκπροσώπου του ανηλίκου και εξασφάλιση της παρουσίας του σε όλα τα στάδια της διαδικασίας
- Ενημέρωση του ανηλίκου σε γλώσσα που κατανει για τη διαδικασία, τη μέθοδο που θα ακολουθηθεί και τις ενδεχόμενες συνέπειες των αποτελεσμάτων
- Ο ανήλικος (άνω των 15 ετών) ή ο επίτροπός του συναινούν στη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων για τον προσδιορισμό της ηλικίας
- Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας, το πρόσωπο έχει ανάλογη μεταχείριση ως ανήλικος
- Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ενημέρωση του ενδιαφερομένου για το αποτέλεσμα της και δικαίωμα προσφυγής
- Πρωταρχική υποχρέωση η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου
- Τεκμήριο υπέρ της ανηλικότητας σε περίπτωση τελικών αμφιβολιών

Απέλαση – επιστροφή ασυνόδευτων ανηλίκων

- Η ελληνική νομοθεσία **δεν απαγορεύει καταρχήν την απέλαση** ανηλίκων
- Η οποιαδήποτε απόφαση επιστροφής πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού
- Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος, οι αρχές εξακριβώνουν ότι ο αυτός θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του/της, κηδεμόνα ή κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής (αρ. 10 Οδηγία 2008/115/ΕΚ «Επιστροφής»)
- Το γεγονός ότι ένα παιδί διατηρεί επαφή με την οικογένεια του πίσω στην πατρίδα του αρκεί για να θεωρήσουμε ότι θα τύχει προστασίας κατά την επιστροφή;
- Στην πράξη δεν εκτελούνται αποφάσεις επιστροφής / απέλασης ασυνόδευτων ανηλίκων

Κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων

Άρ. 32 Ν. 3907/2011, 46 Ν. 4375/2016:

- ✓ Οι ανήλικοι μπορεί να παραμείνουν σε κράτηση ως έσχατη λύση, μέχρι την ασφαλή παραπομπή τους σε δομή φιλοξενίας
- ✓ Δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 25 ημέρες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να παραταθεί για 20 ακόμη ημέρες (25 + 20 = 45)
- ✓ Στην πράξη τα παιδιά παραμένουν σε κράτηση για μεγάλα χρονικά διαστήματα

Άρ. 118 ΠΔ 141/1991:

- ✓ Οι ανήλικοι μπορεί να τεθούν σε «προστατευτική φύλαξη» μέχρι την ασφαλή παραπομπή τους σε δομή φιλοξενίας → ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ
- ✓ *H.A. and Others v. Greece (19951/16): Παραβίαση άρ.3, 5 παρ. 1 και 4, 13 ΕΣΔΑ*

Ασυνόδευτα παιδιά και εθνική προστασία

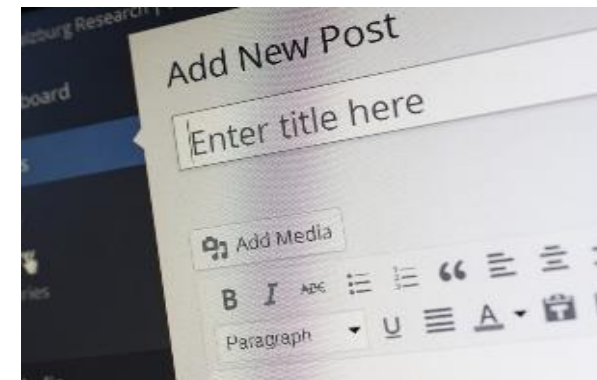

- Παραπομπή από τις Επιτροπές Προσφυγών για «ανθρωπιστικούς λόγους» (άρ. 67 Ν. 4375/2016 & 19Α (στ) Ν. 4251/2014)
- Άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (αρ. 19Α Ν. 4251/2014)
 - ✓ Σε ανηλικούς θύματα ενδοοικογενειακής βίας
 - ✓ Σε ανηλικούς θύματα εμπορίας ανθρώπων, παιδικής εργασίας και ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων
 - ✓ Ανήλικοι που αποδεδειγμένα χρήζουν προστατευτικών μέτρων και φιλοξενούνται από κοινωφελή ιδρύματα, εφόσον η επιστροφή τους σε ασφαλές περιβάλλον είναι αδύνατη
 - ✓ Ανήλικοι, η επιμέλεια των οποίων έχει ανατεθεί δικαστικά σε έλληνες ή νομίμως στη χώρα αλλοδαπούς ή για τα οποία είναι εκκρεμής διαδικασία υιοθεσίας
 - ✓ Ανήλικοι φιλοξενούμενοι σε οικοτροφεία, που λειτουργούν υπό την εποπτεία των αρμόδιων Υπουργείων
- Άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους σε πολίτες τρίτων χωρών (αρ. 19 Ν. 4251/2014)

Contact Details

 #TRAUMA

- Twitter: @SPoularakis
- Blog: Immigration.gr:
- www.immigration.gr
- E-mail:
efstathios@poularakis.gr
- Facebook blog page:
<https://www.facebook.com/immigration.gr>

Ερωτήσεις;

Training of Lawyers on the European Law relating to Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Εξελίξεις στην εθνική νομολογία για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών σε υποθέσεις ασύλου και μετανάστευσης

Αικατερίνη Κουτσοπούλου

Πρωτοδίκης ΔΔ

Μέλος 3^{ης} Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών,

Αντιπρόεδρος Διεθνούς Ένωσης Δικαστών Προσφυγικού και Μεταναστευτικού Δικαίου-Ευρώπη

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΣΥΛΟΥ

ΔΙΚΑΙΟ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ

ΚΡΑΤΗΣΗ

ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΟΡΙΣΜΟΥ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥΣ
ΛΟΓΟΥΣ

Μη διορισμός επιτρόπου

ΔΕΦ ΑΘ 1042/2016 (σκ. 7)

«Οι προεκτιθέμενοι λόγοι ακύρωσης.....οι οποίοι συναρτώνται χωρίς εξαίρεση όλοι με το στοιχείο της ανηλικότητας του αιτούντος, πρέπει να απορριφθούν, ανεξάρτητα απ' οτιδήποτε άλλο, ως αλυσιτελείς, εφόσον ο αιτών, όπως προεκτέθηκε, κατά το χρόνο συζήτησης της υπο κρίση αίτησης, **είχε ήδη ενηλικιωθεί, εξερχόμενος, έτσι, έκτοτε από την οποιαδήποτε ομάδα στην οποία τυχόν ανήκε με βάση το κοινό χαρακτηριστικό της ηλικίας του**».

Μη ενημέρωση του κατά τόπον αρμοδίου Εισαγγελέα Ανηλίκων

3^η ΑΕΠ 15003/2018

«.....η ενημέρωση της Εισαγγελίας Ανηλίκων Αθηνών και όχι της κατά τόπον αρμόδιας Εισαγγελίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης ήταν μη νομότυπη με αποτέλεσμα την προφανή βλάβη των εννόμων συμφερόντων του προσφεύγοντος, αφού ουδέποτε διορίσθηκε επίτροπος του ανηλίκου προκειμένου να τον συνεπικουρήσει και κατά τη διάρκεια της προφορικής του συνέντευξης....»

Μη ορισμός οριστικού επιτρόπου

ΔΕΦ ΑΘ 855/2019 (σκ. 7)

«...η Εισαγγελέας είχε ενημερωθεί επικαίρως και ενεργώντας ως προσωρινός επίτροπος.....ανέθεσε προσωρινά την φροντίδα και προστασία του σε συγκεκριμένη δομή φιλοξενίας συναίνεσε στη συνοδεία αυτού κατά την προγραμματισμένη συνέντευξη από κοινωνική λειτουργό όρισε πληρεξούσια δικηγόρο η οποία και υπέβαλε υπόμνημα

Συνεπώς, εκπληρώθηκε ηυποχρέωση των αρμόδιων αρχών, **εκ μόνου δε του ότι δεν προκύπτει ο ορισμός οριστικού επιτρόπου ή συμβούλου** του αιτούντος κατά τη συνέντευξη ή την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, **δεν καθίσταται ακυρωτέα** η προσβαλλόμενη απόφαση»

Όμοια ΔΕΦ ΑΘ 3295/2017 (σκ. 7)

ΔΕΦ 559/2018 (σκ. 13)

«η ανωτέρω επικαλούμενη και διαγραφόμενη στο άρθρο 45 του Ν. 4375/2016 προστασία, επιφυλάσσεται ...μόνο για τα άτομα που έχουν καταγραφεί ως ασυνόδευτοι ανήλικοι **κατά την υποβολή του αιτήματος** για παροχή διεθνούς προστασίας και στη συνέχεια προέκυψε αμφιβολία ως προς την ανηλικότητά τους, και όχι για τα άτομα που, όπως ο αιτών, καταγράφηκαν ως ενήλικοι και στη συνέχεια, επεδίωξαν τη **διόρθωση της καταγραφείσης ηλικίας τους**».

Μη παράσταση επιτρόπου στην προφορική συνέντευξη

ΔΕΦ ΑΘ 548/2018

«...δεν προκύπτει συμμετοχή της διορισθείσας προσωρινής Επιτρόπου κατά την προφορική συνέντευξη, ενώ αντιθέτως προκύπτει **παρουσία αυτής κατά την άσκηση της προσφυγής** δεν καθίσταται ακυρωτέα η προσβαλλόμενη απόφαση»

ΔΕΦ ΑΘ 920/2017

«κατά τη διάρκεια της συνέντευξης....**παρίστατο η δικηγόρος** η οποία, όπως προκύπτει από το οικείο πρακτικό υπέγραψε τούτο μετά το πέρας της συνέντευξης ως νομική σύμβουλος του. Εξάλλου, τόσο το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου Αττικής όσο και η οικεία Επιτροπή Προσφυγών**ζήτησαν το διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου** από τον Προϊστάμενο της Εισαγγελίας Βόλου ενημερώνοντάς τον για την ημερομηνία διεξαγωγής της αρχικής συνέντευξης, αλλά, και για τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής της ασκηθείσας εκ μέρους του αιτούντος προσφυγής».

11η ΑΕΠ 3455/2019

«...καθόσον **καμία νομοθετική διάταξη** δεν προβλέπει υποχρεωτική παράσταση του επιτρόπου ανηλίκου»

11η ΑΕΠ 8487/2019

«Ο Προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ενημερώθηκε για το διορισμό επιτρόπου, η δε **επιλογή του τελευταίου να μην παρασταθεί στην προφορική συνέντευξη, όταν ο προσφεύγων είχε ήδη ενηλικιωθεί, ή η τυχόν παράλειψή του να τον ενημερώσει σχετικά με τη σημασία της, ενημέρωση την οποία πάντως του παρείχε η Υπηρεσία Ασύλου, δεν αποτελεί κατά νόμο πλημμέλεια της διαδικασίας».**

Ακυρότητα διαδικασίας- Εφαρμοστέο καθεστώς

3η ΑΕΠ 15003/2018 (σκ. 7)

«Εν προκειμένω, όμως, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 62 του ν. 4573/2016 (όπως ίσχυε προ της τροποποίησης αυτής με τη διάταξη του άρθρου 21 του Ν. 4540/2018) **ενόψει του χρόνου της συζήτησης της κρινόμενης υπόθεσης**, ήτοι την 18-5-2018, δεδομένου ότι οι διατάξεις του ν. 4540/2018 εφαρμόζονται από της δημοσιεύσεως αυτού, ήτοι την 22-5-2018..... Συνεπώς πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να αναπεμφθεί επιτρεπώς η υπόθεση στο αρμόδιο ΠΓΑ Θεσσαλονίκης, προκειμένου να προβεί η υπηρεσία αυτή στις νόμιμες ενέργειες...»

3η ΑΕΠ 15003/2018 (σκ. 12)

«Σε κάθε δε περίπτωση, **ακόμη και αν ενέπιπτε χρονικά στο πεδίο εφαρμογής του νέου ν. 4540/2018** η κρινόμενη υπόθεση, και **πάλι θα έχρηζε αναπομπής** στον πρώτο βαθμό ενόψει της τελεολογικής ερμηνείας της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου στο επίμαχο χωρίο, αφού η βούληση του νομοθέτη είναι να επιτρέπεται πλέον η αναπομπή στον πρώτο βαθμό στην περίπτωση που κρίνεται κατά τα ανωτέρω ως **διασφαλιστέο το δικαίωμα της πλήρους συνέντευξης του αιτούντος άσυλο στον πρώτο βαθμό**, το οποίο δικαίωμα σε πλήρη συνέντευξη σε κάθε περίπτωση περιλαμβάνει την **ορθή και νομότυπη εφαρμογή των ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων** που θεσπίζει ο ν. 4375/2016 και το πδ 220/2007 για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που υποβάλλονται από **ασυνόδευτους ανηλίκους**».

Ειδικές γνώσεις χειριστή

ΔΕΦ ΑΘΗΝΑΣ 855/2019 (σκ. 9)

«Επειδή ο λόγος ακυρώσεως ότι σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 3 του π.δ. 114/2010, οι αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανηλίκους, χρήζουν ειδικής μεταχείρισης και πρέπει να εξετάζονται από άτομα που διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και τη διανοητική τους ανάπτυξη, κατ' εφαρμογήν σχετικών κατευθυντήριων αρχών της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε., είναι **απορριπτέος ως απαράδεκτος**, καθότι προβάλλεται **χωρίς να αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση συγκεκριμένη πλημμέλεια**».

Απόδειξη ανηλικότητας

ΔΕΦ ΠΕΙΡΑΙΑ 559/2018 (σκ. 13)

«Ο αιτών, κατά την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, παρότι δήλωσε ότι γεννήθηκε στις 1.1.1998 στη Συρία, κατά την καταγραφή προσκόμισε έγγραφο στο οποίο αναφέρεται ως ημερομηνία γέννησης το έτος 1999. Το έγγραφο αυτό νομίμως δεν λήφθηκε υπόψη, ενόψει του ότι αφορούσε αίτηση για έκδοση νέας ταυτότητας στη Συρία, και όχι κάποιο από τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 43 του ν. 4375/2016 (διαβατήριο, δελτίο ταυτότητας ή ληξιαρχική πράξη γέννησης, εφόσον ο κάτοχός της έχει γεννηθεί στην Ελλάδα)».

ΔΕΦ ΠΕΙΡΑΙΑ 896/2017

«με νόμιμη και επαρκή αιτιολογία απορρίφθηκε από την Ανεξάρτητη Αρχή Προσφυγών το αίτημα υπαγωγής του αιτούντος στην κατηγορία των ευάλωτων ομάδων με την ιδιότητα του ανήλικου, αφού το πιστοποιητικό γεννήσεως αποτελεί αποδεικτικό της ηλικίας μόνο όσον αφορά τους γεννηθέντες στην Ελλάδα»

Μη παραπομπή σε κατάλληλες δομές στέγασης

ΔΕΦ ΑΘ 3295/2017 (σκ. 7)

«Επειδή, ο λόγος αυτός ακυρώσεως, κατά το σκέλος που αφορά τη στέγαση του αιτούντος, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, καθότι η δημιουργία συνθηκών υποδοχής για τα πρόσωπα που ζητούν διεθνή προστασία, δεν αποτελεί τύπο της διαδικασίας έκδοσης της απόφασης, με την οποία ορίζεται αν αλλοδαπός ή ανιθαγενής αναγνωρίζεται ή όχι ως πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας, όπως η προσβαλλόμενη απόφαση, ούτε επηρεάζει τη νομιμότητά της»

Μη παραπομπή σε ιατρική εξέταση (άρθρο 53 του Ν. 4375/2016)

ΔΕΦ ΑΘΗΝΑΣ 3295/2017 (σκ. 7)

«Η προβλεπόμενη στο άρθρο 53 του ν. 4375/2016 παραπομπή σε ιατρική εξέταση ή ψυχοκοινωνική διάγνωση είναι **δυνητική** για τις αρμόδιες Αρχές, ο ίδιος δε ο αιτών δήλωσε με την ενδικοφανή προσφυγή, με την οποία και επικαλέσθηκε το πρώτον τραυματισμό με μαχαίρι, βιασμό και σεξουαλική κακοποίηση, ότι έχει ήδη αποτανθεί, με δική του πρωτοβουλία (ή της οικογένειας που τον φιλοξενεί) σε εξειδικευμένους επιστήμονες για τέτοιου είδους εξέταση/διάγνωση, δήλωση που καθιστούσε **κατ' αρχήν περιττή την ανάλογη παραπομπή του και από την Αρχή Απόφασης**».

Μη κλήση σε προφορική ακρόαση

ΔΕΦ ΑΘ 222/2019

«η μεν ιδιότητα του αιτούντος ως ασυνόδευτου ανήλικου προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, οι δε συνθήκες που θα αντιμετωπίσει κατά την ενδεχόμενη επιστροφή του στην ίδια ή σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής του και η άποψή του για το τελευταίο ζήτημα αποτελούν περιεχόμενο της προφορικής συνέντευξής του, σύμφωνα με όσα ήδη αναφέρονται στο ιστορικό της παρούσας και, επομένως, τα στοιχεία που απαιτούνταν για την εξέταση του αιτήματός του ήταν ήδη στη διάθεση της Επιτροπής και η υπόθεσή του **δεν εμφάνιζε πολυπλοκότητα** από την άποψη αυτή».

Εκτίμηση πνευματικής ωριμότητας κατά την συνέντευξη

3^η ΑΕΠ 15003/2018 (σκ. 9)

«...κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανήλικους πρέπει να συνεκτιμώνται ο **βαθμός διανοητικής ανάπτυξης και ωριμότητας των αιτούντων**, να λαμβάνεται υπ' όψιν ότι είναι **ενδεχόμενο να έχουν περιορισμένη γνώση της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα τους**, επίσης ότι ο **τρόπος με τον οποίο εκφράζουν το φόβο τους είναι δυνατόν να διαφέρει από αυτόν των ενηλίκων**».

4^η ΑΕΠ 12301/2018

«...όταν ένας ανήλικος δεν είναι πλέον παιδί αλλά έφηβος, είναι ευκολότερο να του καθορισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα όπως σε έναν ενήλικο, παρόλο που η σχετική απόφαση εξαρτάται και πάλι από το **βαθμό ωριμότητας του εφήβου**. Μπορεί έτσι να γίνει δεκτό -εφόσον δεν υπάρχουν ενδείξεις για το αντίθετο- ότι ένα πρόσωπο δεκαέξι χρονών ή μεγαλύτερο μπορεί να θεωρείται αρκετά ώριμο ώστε να έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης»

4η ΑΕΠ 9965/2018

«...λαμβανομένου υπόψη του νεαρού της ηλικίας του προσφεύγοντος (16 ετών) και της ψυχολογικής κατάστασης στην οποία βρέθηκε αυτός όταν κλήθηκε να εκθέσει τους ισχυρισμούς του στο χειριστή Α΄ Βαθμού χωρίς την εκπροσώπηση ή/και συνδρομή Επιτρόπου, η Επιτροπή δεν αμφιβάλλει για την εσωτερική αξιοπιστία των ισχυρισμών του. Κάνει, κατ' ακολουθίαν, δεκτούς όλους τους ισχυρισμούς του, ακόμη και όσους τυχόν εκτέθηκαν με σχετική αοριστία ή ασάφεια, εφαρμόζοντας εν προκειμένω το **ευεργέτημα της αμφιβολίας** υπέρ του»

11^η ΑΕΠ 8487/2019 (σκ. 3)

«...στην προσβαλλόμενη απόφαση, έχει ληφθεί υπόψη η ηλικία του προσφεύγοντος, γίνεται εκτίμηση τόσο του τρόπου που ο προσφεύγων απάντησε στις ερωτήσεις του χειριστή όσο και του περιεχομένου των απαντήσεων αυτού, οι οποίες δεν παρουσίασαν, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, αποκλίσεις με τα όσα ο προσφεύγων είχε δηλώσει στην φόρμα της αρχικής καταγραφής, εκτίμηση από τις οποία συνάγεται ο **ικανοποιητικός βαθμός της πνευματικής ωριμότητας** του προσφεύγοντος και η οποία επιρρωνύεται από το γεγονός ότι ο προσφεύγων, καίτοι ανήλικος κατά το χρόνο της εισόδου του στην ελληνική επικράτεια (17 ετών), πραγματοποίησε, χρησιμοποιώντας διακινητές, το μακρινό ταξίδι του από το Πακιστάν στην Ελλάδα, στην οποία κατάφερε να εισέλθει χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις».

Εκτίμηση εκπαιδευτικού υπόβαθρου

11η ΑΕΠ 8487/2019 (σκ. 4)

«Ο ισχυρισμός αυτός, εκτός του γεγονός ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση ελήφθη υπόψη τόσο η ηλικία όσο και το γεγονός ότι ο προσφεύγων έχει λάβει δωδεκαετή εκπαίδευση στο Πακιστάν, όπου σπούδαζε στο Κολλέγιο, όπως ο ίδιος δήλωσε, είναι απορριπτέος προεχόντως ως **αλυσιτελής**. Και τούτο, διότι η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών, κατά την εκδίκαση προσφυγών κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου.....ερευνά την υπόθεση κατά το νόμο και κατά την ουσία, δυνάμενη να προβεί σε νέα εκτίμηση και αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού και των στοιχείων του φακέλου και να αποφαινεται αιτιολογημένως επί της αίτησης διεθνούς προστασίας του προσφεύγοντος (πρβλ. ΣτΕ 3067/2013, 521/2010, 2650/2009 κ.ά.)».

Οικονομικοί λόγοι και ασυνόδευτοι ανήλικοι

ΔΕΦ ΑΘ 400/2019 (σκ. 10)

«Εξάλλου, καθ' ο μέρος οι ως άνω λόγοι ακύρωσης συναρτώνται με την ανηλικότητα του αιτούντος είναι απορριπτέοι προεχόντως ως αλυσιτελείς, δεδομένου ότι ο αιτών είχε ήδη ενηλικιωθεί κατά την υποβολή του επίμαχου αιτήματος ενώπιον της Διοίκησης.».

Προστασία για ανθρωπιστικούς λόγους (παραπομπή)

13^η ΑΕΠ 60237/2019 «... τη **νεαρή ηλικία** του (19 ετών), την περιγραφείσα ένταση στην σχέση με τη μητέρα του, το γεγονός ότι ο πατέρας του έχει αποβιώσει, τις **βιοτικές σχέσεις** που έχει αναπτύξει στην Ελλάδα -καθόσον εργάζεται και φοιτά σε ελληνικό σχολείο- και, τέλος, το ότι ο προσφεύγων θα χρειαστεί να πραγματοποιήσει ένα **δύσκολο και μακρινό ταξίδι** μόνος του, προκειμένου να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του, με αυξημένο κίνδυνο να γίνει θύμα εκμετάλλευσης...»

11^η ΑΕΠ 1909/2019 «βρίσκεται ήδη από **διετίας** στην Ελλάδα, έχει αναπτύξει στενή και λειτουργική σχέση με τους εργαζόμενους στη **δομή όπου φιλοξενείται** με σκοπό τη δημιουργία και την εκπλήρωση ενός αποτελεσματικού προσωπικού πλάνου συστηματικής ένταξης, έχει **εγγραφεί και παρακολουθεί μαθήματα** στην Α' τάξη του Λυκείου, έχει εκδηλώσει εμπράκτως την επιθυμία να ενσωματωθεί πλήρως στην ελληνική κοινωνία με την **εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας**, συμμετοχή του σε ομαδικές **δράσεις ψυχαγωγικού και αθλητικού χαρακτήρα**»

4η ΑΕΠ 24052/2018

«ο προσφεύγων ήταν **ανήλικος** κατά την κατάθεση της αίτησής του...συνεκτιμώντας περαιτέρω και το γεγονός ότι ο προσφεύγων **στερήθηκε την παιδική του ηλικία** αφού ήταν αναγκασμένος να εργάζεται από παιδί (θύμα παιδικής εργασίας) πιθανολογεί ότι εν προκειμένω συντρέχει λόγος να παραπεμφθεί η υπόθεση...».

Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ως ασυνόδευτος ανήλικος

4^η ΑΕΠ 9965/2018

«i) ανηλικότητα ii) οικογενειακό του υπόβαθρο, δοθέντος ότι διαθέτει αυτός γονεϊκή φροντίδα αλλά και συγγενικά/οικεία πρόσωπα στη χώρα καταγωγής του....iii) ο πατέρας του όχι μόνο δεν τον έχει ενθαρρύνει να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του, αλλά, αντιθέτως, έχει επιμείνει να συνεχίσει αυτός εκεί την εκπαίδευσή του και iv)διακίνηση και εκμετάλλευση παιδιών, η παραμονή ανηλίκου εκτός της εστίας του – ήτοι εκτός της χώρας καταγωγής του και μακριά από το υφιστάμενο εκεί υποστηρικτικό και προστατευτικό οικογενειακό και συγγενικό του δίκτυο – εγκυμονεί άμεσο κίνδυνο για την αξιοπρέπεια, τη ζωή και τη σωματική του ακεραιότητα, κρίνει ότι **δεν συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση υπαγωγής του προσφύγοντος στην ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα των ανηλίκων χωρίς υποστηρικτικό δίκτυο**»

10η ΑΕΠ 22207/2018 (σκ. 8)

«...η **ηλικία** δεν είναι ούτε έμφυτη ούτε σταθερή, αφού αλλάζει συνεχώς, το καθεστώς ενός προσώπου ως παιδιού είναι πράγματι αμετάβλητο χαρακτηριστικό σε οιαδήποτε δεδομένη χρονική στιγμή.....

...η συμμετοχή του αιτούντα άσυλο σε μια κοινωνική ομάδα που καθορίζεται με κριτήριο το καθεστώς του ως παιδιού **δεν παύει κατ' ανάγκην για μόνο το λόγο ότι ολοκληρώθηκε το στάδιο της παιδικής ηλικίας** καθώς ενδέχεται να υφίστανται οι συνέπειες της παρελθούσας συμμετοχής σε παρόμοια κοινωνική ομάδα ακόμη και όταν δεν ισχύει πλέον το βασικό κριτήριο αυτής της ταυτότητας (δηλαδή η παιδική ηλικία).....

....ενόψει των προαναφερομένων και των περιγραφόμενων συνθηκών που επικρατούν στην Καζαμπλάνκα, πόλη καταγωγής του προσφεύγοντος, κρίνεται ότι **αυτός ανήκει σε μία ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό της ηλικίας και των συνθηκών διαβίωσης (chamkers, παιδιά του δρόμου)»**

Προστασία για ανθρωπιστικούς λόγους (μη παραπομπή)

ΔΕΦ ΑΘ 222/2019 σκ. 12

«...της ηλικίας του αιτούντος κατά την είσοδό του στην Ελλάδα και κατά την εξέταση της ενδικοφανούς προσφυγής του, η οποία βρίσκεται **πολύ κοντά στην ενηλικότητα** και των **γενικών συνθηκών ασφάλειας**...δεν πιθανολογείται η συνδρομή αντικειμενικού λόγου που εμποδίζει την απομάκρυνσή του από την Ελλάδα και την επιστροφή του στη χώρα καταγωγής του».

4^η ΑΕΠ 9965/2018

«...**προσωπικές περιστάσεις** του προσφεύγοντος και, ειδικότερα, την καλή κατάσταση της **υγείας** του, καθώς και το γεγονός ότι διαθέτει μεν αυτός **ΑΜΚΑ** και **ΑΦΜ**, που όμως απαιτούν για τη χορήγησή τους μία απλή αίτηση του ενδιαφερομένου, **δεν διαθέτει δε κανένα άλλο στοιχείο το οποίο να αναφέρεται σε συγκεκριμένη απασχόλησή του** στην Ελλάδα, όπως επίσης λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπο αυτού κανένας από τους προβλεπόμενους στο άρθρο **19Α του ν. 4251/2014** λόγους χορηγήσεως του καθεστώτος ανθρωπιστικής προστασίας».

11η ΑΕΠ 8487/2019

«α) στο Πακιστάν βρίσκεται η οικογενειακή βάση αυτού και, επομένως, στη χώρα καταγωγής του υπάρχει γι' αυτόν επαρκές **υποστηρικτικό περιβάλλον**, β) ο προσφεύγων, ο οποίος βρίσκεται στην Ελλάδα από το Δεκέμβριο του 2016, **δεν έχει συγγενείς στην Ελλάδα και διαμένει με άτομα που γνώρισε στη χώρα υποδοχής**, γ) κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ελλάδα **δεν έχει βρει σταθερή εργασία** και, επομένως, δεν διαθέτει σταθερούς ίδιους οικονομικούς πόρους, γεγονός που εντείνει την ευαλωτότητα αυτού, ενόψει της νεαρής του ηλικίας, και τον καθιστά, σύμφωνα με τα δεδομένα της κοινής πείρας, **υποψήφιο θύμα εκμετάλλευσης από τρίτους** και δ) από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει **προσπάθεια ενσωμάτωσης** του προσφεύγοντος στην ελληνική κοινωνία (ενδεικτικά: σχολική εκπαίδευση, παρακολούθηση μαθημάτων ελληνικής γλώσσας, αθλητικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες) ή η δημιουργία, ενόψει των προαναφερόμενων, εκ μέρους του **ισχυρών βιοτικών σχέσεων** στη χώρα»

Κράτηση ασυνόδευτου ανηλίκου

ΔΠ Πειραιά 229/2011 (αντιρρήσεις)

«δεν εξαντλήθηκε εκ μέρους της διοίκησης η **δυνατότητα εφαρμογής μέτρων λιγότερων επαχθών από το έσχατο μέτρο της κράτησης** ... ούτε βεβαιώνεται ότι έχουν εξασφαλιστεί **αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσής του ως άνω ανηλίκου** στο κατάστημα στο οποίο κρατείται....

.....δεν δημιουργείται **εδραία πεποίθηση** ως προς τον **τόπο και τις συνθήκες διαμονής του** στην Ελλάδα, ενόψει και της **επισφαλούς επαναπροώθησής του** στο Ιράκ, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την επιτασσόμενο από την επίμαχη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού και την ενσωματωθείσα στην ελληνική έννομη τάξη οδηγία, ειδική προστασία και μέριμνα για το **βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου ασυνόδευτου αλλοδαπού** κρίνει ότι η υπόθεση πρέπει να διαβιβαστεί στον Εισαγγελία Ανηλίκων Πειραιά, προκειμένου να διερευνηθεί ο **τόπος διαμονής του αντιλέγοντος, εφαρμοζομένων αναλόγως των άρθρων 1532,1533 και 1541 Α.Κ. ενόψει και του άρθρου 32 παρ. 4 του ν. 3907/2011**».

ΔΠΑ Πειραιά 2/2019

«Εξάλλου, η αδυναμία απομάκρυνσής του από τη χώρα μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης του αιτήματος για χορήγηση ασύλου που συνεπάγεται η υποβολή της από προσφυγής του κατά της απόφασης του Α.Κ.Α. Πάτρας, δεν αναιρεί από μόνη της τον κίνδυνο διαφυγής του, αλλά ούτε υποδηλώνει ή συνεπάγεται ότι αυτός δε θα προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια για να αποτρέψει την επιστροφή του».

Παράταση κράτησης

ΔΠ Αλεξ/λης 32/2019 (σκ. 5)

« ...λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4375/2016, το γεγονός ότι **δεν έχει καταστεί εφικτή η ασφαλής παραπομπή του ασυνόδευτου ανήλικου σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας ανηλίκων**, καθώς και ότι **δεν μπορούν, εν προκειμένω, να εφαρμοστούν εναλλακτικά, αντί της κράτησης, μέτρα**, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την **παράταση κράτησης** του εν λόγω ασυνόδευτου ανήλικου αλλοδαπού για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες....».

Άρθρο 91 παρ. 11 του Ν. 3386/2005

ΔΠΑ 10867/2015 (σκ. 4)

«Επειδή, κατά γενική αρχή του δικαίου, η νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης κρίνεται, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει άλλως, με βάση το **νομικό και πραγματικό καθεστώς του χρόνου έκδοσής της...**

Εν προκειμένω, ο αιτών, **κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησής του** για χορήγηση άδειας διαμονής, ήταν μεν **ασυνόδευτος ανήλικος ...** πλην όμως, κατά τον κρίσιμο χρόνο **έκδοσης** της προσβαλλόμενης πράξης είχε ήδη **ενηλικιωθεί**. Κατά συνέπεια, εφαρμοστέες ήσαν οι διατάξεις της περ. α της παρ. 11 του άρθρου 91 του Ν. 3386/2005, που αφορούν ενήλικες αιτούντες τη χορήγηση άδειας διαμονής, η δε Διοίκηση εσφαλμένως υπήγαγε την αίτησή του στις διατάξεις της περ. β της ίδιας παραγράφου, η οποία εφαρμόζεται επί ανηλίκων αιτούντων....».

Σας ευχαριστώ

Training of Lawyers on the European Law relating to Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Ασυνόδευτα παιδιά στη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης μέσω "Δουβλίνου"

Αθανασία Σταθοπούλου, Δικηγόρος,
Legal Coordinator (Ελλάδα), Safe
Passage International

Κύριο Νομικό Πλαίσιο

- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (Ε.Ε.) Αριθμ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΕΚ) Αριθμ. 1560/2003 της 2ας Σεπτεμβρίου 2003
(όπως τροποποιήθηκε από)
- ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (Ε.Ε.) Αριθμ. 118/2014 της 30^{ης} Ιανουαρίου 2014

Ο Κανονισμός 604/2013 (Δουβλίνο III) διαπνέεται κατά την εφαρμογή του:

#TRAUMA

- **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. (ΧΘΔ)**
- **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ)**
- **Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού**
- **Νομολογία ΕΔΔΑ και ΔΕΕ επίσης δεσμευτική** [Explanations relating to the Charter of Fundamental rights(2007/C 303/02) διαθέσιμες: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007X1214\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007X1214(01)&from=EN) αναφορικά με το άρθρο 52 παράγραφος 3 ΧΘΔ]
- **Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και ο σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής λαμβάνονται υπόψη πρωτίστως κατά την εφαρμογή του Κανονισμού «Δουβλίνο III» [αιτ. σκέψεις 13,14]**

Ασυνόδευτος ανήλικος σύμφωνα με το Κανονισμό 604/2013:

#TRAUMA

«ασυνόδευτος ανήλικος»: ο ανήλικος ο οποίος εισέρχεται στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικα υπεύθυνο για αυτόν, δυνάμει νόμου ή της πρακτικής του συγκεκριμένου κράτους μέλους, και για όσο χρονικό διάστημα δεν τελεί πραγματικά υπό τη μέριμνα υπευθύνου ενήλικα· συμπεριλαμβάνονται οι ανήλικοι οι οποίοι αφέθηκαν ασυνόδευτοι, αφού εισήλθαν στο έδαφος κρατών μελών. [Άρθρο 2 ι) Κανονισμού]

Whether or not a minor is unaccompanied is to be determined by the law of the requesting member state and indeed, under Greek law the minor is unaccompanied and thus Art. 8 Dublin III Regulation is to be applied
Case summary Munster 2 L 89/18.A 20/12/2018 <https://www.equal-rights.org/litigation>

Βασικά στάδια της διαδικασίας

- **Αποστολή αιτήματος αναδοχής («εξερχόμενου»): το συντομότερο δυνατό και σε κάθε περίπτωση εντός προθεσμίας τριών μηνών (άρθρο 21 Κανονισμού)**
- **Απάντηση σε αίτημα αναδοχής: Εντός δύο μηνών (άρθρο 22 Κανονισμού) Σε περίπτωση μη απάντησης εντός προθεσμίας: αυτόματη ανάληψη ευθύνης από το Κράτος στο οποίο απευθύνθηκε το αίτημα (άρθρο 22.7 Κανονισμού)**
- **Αίτημα επανεξέτασης:**
 - Για το Κράτος που υποβάλλει το αίτημα: Εντός τριών εβδομάδων.**
 - Για το Κράτος που λαμβάνει το αίτημα: ‘προσπαθεί να απαντήσει’ εντός δύο εβδομάδων (άρθρο 5.2 Κανονισμού 1560/2003)**
- **Μεταφορά: Μόλις είναι πρακτικά δυνατό. Το αργότερο εντός έξι μηνών (άρθρο 29 Κανονισμού)**

«Προτεραιοποίηση» διαδικασίας στη περίπτωση ασυνόδευτων ανηλίκων

#TRAUMA

«Πάντως, δεδομένου ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι αποτελούν μια ιδιαίτερος ευάλωτη κατηγορία προσώπων, **επιβάλλεται να μην επιμηκύνεται πέραν του απολύτως αναγκαίου μέτρου η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους.**»

[ΔΕΕ ΜΑ κλπ 6/6/2013 §55]

Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής δύνανται να καταγράφουν και να εξετάζουν κατά προτεραιότητα αιτήσεις διεθνούς προστασίας οι οποίες αφορούν:

α. άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες κατά την έννοια της διάταξης της παραγράφου 8 του άρθρου 14 (...)

γ. άτομα που ενδέχεται να υπαχθούν στις διαδικασίες του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 (...)

[άρθρο 51 Ν. 4375/2016]

Έναρξη προθεσμίας υποβολής αιτήματος αναδοχής

Μια αίτηση διεθνούς προστασίας θεωρείται υποβληθείσα από τη στιγμή κατά την οποία παραλαμβάνεται από τις αρμόδιες αρχές του συγκεκριμένου κράτους μέλους έντυπο που υποβάλλεται από τον αιτούντα ή πρακτικό που καταρτίζεται από τις αρχές. Εάν η αίτηση δεν γίνεται εγγράφως, το διάστημα μεταξύ της δήλωσης πρόθεσης και της κατάρτισης πρακτικού θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν βραχύτερη.

[άρθρο 20.2 Κανονισμού 604/ 2013]

«αίτηση διεθνούς προστασίας λογίζεται υποβληθείσα όταν ένα έγγραφο που έχει συνταχθεί από δημόσια αρχή και το οποίο πιστοποιεί ότι υπήκοος τρίτης χώρας ζήτησε διεθνή προστασία περιέρχεται στην αρχή που είναι επιφορτισμένη με την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον εν λόγω κανονισμό και, ενδεχομένως, όταν έχουν περιέλθει στην εν λόγω αρχή μόνον οι κυριότερες πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε ένα τέτοιο έγγραφο, όχι όμως το ίδιο το έγγραφο ή αντίγραφό του.» [ΔΕΕ, Mengesteab 26/7/2017, §103.]

Προθεσμίες επανεξέτασης (1)

#TRAUMA

(...)το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται αίτημα αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης,(...) όταν λαμβάνει αίτημα επανεξέτασης βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, οφείλει, με πνεύμα καλόπιστης συνεργασίας, να απαντήσει στο τελευταίο αυτό αίτημα εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων,

και αν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνθηκε το αίτημα επανεξέτασης δεν απαντήσει στο αίτημα εντός της ανωτέρω προθεσμίας των δύο εβδομάδων, η πρόσθετη διαδικασία της επανεξέτασης περατώνεται οριστικά, με αποτέλεσμα το κράτος μέλος που υπέβαλε την αίτηση να πρέπει από την ημερομηνία λήξης της εν λόγω προθεσμίας να θεωρηθεί υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας

[ΔΕΕ Χ. Χ. 13/11/2018 §90]

Προθεσμίες επανεξέτασης (2)

#TRAUMA

“(…)The court made clear, that the strict deadline regime is not to be applied directly on family reunion cases, since the principle of family unity and the best interest of the child have to be taken into consideration. The jurisprudence of the European Court of Justice on the deadline regime in the re-examination procedure is not applicable on family reunion constellation, since otherwise requested member states could circumvent their responsibility just by leaving re-examination requests unanswered.(…)”

Case summary VG BERLIN, DECISION OF 15TH MARCH 2019 – 23 L 706.18 <https://www.equal-rights.org/litigation>

Προϋποθέσεις εφαρμογής άρθρου 8

#TRAUMA

Άρθρο 8 παρ. 1. Εάν ο αιτών είναι ασυνόδευτος ανήλικος, υπεύθυνο κράτος μέλος είναι εκείνο στο οποίο **ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειας ή αδελφός του ασυνόδευτου ανηλίκου, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου.**(...)

Μέλος οικογένειας: (ανήλικος και άγαμος αιτών)μητέρα πατέρα ή άλλος ενήλικας υπεύθυνος για τον αιτούντα [άρθρο 2ζ) Κανονισμού]

- **Άρθρο 8 παρ. 2.**
- Στην περίπτωση που ο αιτών είναι ασυνόδευτος ανήλικος ο οποίος έχει **συγγενή που ευρίσκεται νομίμως σε άλλο κράτος μέλος και έχει αποδειχθεί βάσει ατομικής εξέτασης ότι ο συγγενής μπορεί να αναλάβει τη φροντίδα του, το εν λόγω κράτος μέλος επανεκτιμά τον ανήλικο με τον συγγενή του και είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος, υπό τον όρο ότι αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον του ανηλίκου.**

Συγγενής: ο ενήλικος θείος ή θεία του αιτούντος ή ο πάππος/ μάμμη του αιτούντος [άρθρο 2 η) Κανονισμού]

(1)

Υποβολή και αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων

#TRAUMA

Αποδεικτικά Μέσα (Κατάλογος Α)

- γραπτή επιβεβαίωση των πληροφοριών από το άλλο κράτος μέλος,
- απόσπασμα μητρώου,
- τίτλος διαμονής που χορηγήθηκε σε μέλος της οικογένειας,
- έγγραφο αποδεικτικό συγγένειας, εφόσον υπάρχει,
- ελλείψει αυτού, και εάν είναι αναγκαίο, εξέταση DNA ή εξέταση αίματος.

Έμμεσες Αποδείξεις (Κατάλογος Β)

- επαληθεύσιμες πληροφορίες του αιτούντος,
- δηλώσεις των ενδιαφερομένων μελών της οικογένειας,
- μαρτυρίες/επιβεβαίωση των πληροφοριών από διεθνή οργανισμό όπως π.χ. την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες

(2)

Υποβολή και αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων

#TRAUMA

- Οι απαιτήσεις για τα αποδεικτικά στοιχεία θα πρέπει να μην υπερβαίνουν ό,τι είναι απαραίτητο για την καλή εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. (20 παρ. 4 Κανονισμός Δουβλίνο III)
- Ειδικά για τη διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας: (Άρθρο 25.5 οδηγία 2013/32)

Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως διεθνούς προστασίας όταν, μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις, τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος.

Βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

#TRAUMA

- « Στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος ισχύει ένας βασικός κανόνας (αρμοδιότητα του κράτους μέλους της κατοικίας των μελών της οικογένειας) επιδεκτικός εξαιρέσεως (η οποία βασίζεται στο συμφέρον του παιδιού)(...). [**Προτάσεις Γενικού εισαγγελέα Cruz Villalon 21/2/2013 § 62 MA κλπ**]
- Where children are involved, their best interests must be taken into account. On this particular point, the Court reiterates that there is a broad consensus, including in international law, in support of the idea that in all decisions concerning children, their best interests are of paramount importance [**ECtHR, Jeunesse v. Netherlands § 109**]

Βέλτιστο συμφέρον του παιδιού/Εγγυήσεις άρθρου 6

#TRAUMA

- *Το μείζον συμφέρον του παιδιού αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών όσον αφορά όλες τις διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό*
- *Διαδικασία Αξιολόγησης Βέλτιστου Συμφέροντος:*
Τα Κ-Μ θα συνεργάζονται και θα λαμβάνουν ιδίως υπόψη:
 - ❖ *Δυνατότητες οικογενειακής επανένωσης*
 - ❖ *Ευζωία και κοινωνική ανάπτυξη ανηλίκου*
 - ❖ *Παραμέτρους ασφάλειας και προστασίας παιδιού, (ιδίως σε περίπτωση κινδύνου εμπορίας)*
 - ❖ *Τις απόψεις του ανηλίκου σύμφωνα με ηλικία και ωριμότητα. (..)*

Βέλτιστο συμφέρον του παιδιού/ Εκπρόσωπος : Κανονισμός 604/2013

#TRAUMA

2ια) «εκπρόσωπος»: **πρόσωπο ή οργάνωση** που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές για να συνδράμει και να αντιπροσωπεύει ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, ώστε να διασφαλίζει το μείζον συμφέρον του τέκνου και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο. Σε περίπτωση που οργάνωση ενεργεί ως εκπρόσωπος, ορίζει ένα πρόσωπο υπεύθυνο για να επιτελεί τα καθήκοντά της όσον αφορά τον ανήλικο, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό

8.2 Βέλτιστο συμφέρον +ατομική εξέταση ικανότητας συγγενούς περί φροντίδας

#TRAUMA

- *Όταν η απόφαση να ανατεθεί η φροντίδα ασυνόδευτου ανηλίκου σε μέλος της οικογένειάς του **άλλο από τον πατέρα, τη μητέρα ή τον νόμιμο κηδεμόνα του (...)** διευκολύνεται η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, **ειδικότερα των αρχών ή των δικαστικών υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την προστασία ανηλίκων**, και λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα ώστε οι εν λόγω αρχές να μπορούν να αποφασίσουν, έχοντας πλήρη γνώση όλων των στοιχείων, σχετικά με την **ικανότητα του (των) υπόψη ενηλίκου(-ων) να αναλάβουν τον ανήλικο υπό συνθήκες σύμφωνες προς το συμφέρον του.** (άρθρο 12.1 Κανονισμός 1560/2003)*
- Φόρμα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με ικανότητα του συγγενούς για φροντίδα κλπ) (Εκτελεστικός Κανονισμός 118/2014 παράρτημα VIII)

Εφαρμογή άρθρου 17.2 (ανθρωπιστική ρήτρα διακριτικής ευχέρειας) σε περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων

#TRAUMA

« Το κράτος μέλος στο οποίο γίνεται αίτηση διεθνούς προστασίας και το οποίο διεξάγει τη διαδικασία του προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους ή το υπεύθυνο κράτος μέλος **μπορεί, οποτεδήποτε πριν από τη λήψη πρώτης απόφασης επί της ουσίας, να υποβάλει σε άλλο κράτος μέλος αίτημα αναδοχής αιτούντος για να επανενώσει οποιαδήποτε πρόσωπα με τα οποία έχει σχέση, για ανθρωπιστικούς λόγους, βάσει ιδίως οικογενειακών ή πολιτισμικών κριτηρίων, ακόμα και όταν το άλλο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο κατ' εφαρμογή των κριτηρίων που θεσπίζονται στα άρθρα 8 έως 11 και στο άρθρο 16. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να εκφράσουν τη συναίνεσή τους γραπτώς»**

[άρθρο 17.2 Κανονισμός 604/2013]

Σκοπός του άρθρου 17.2 (Πρόταση Επιτροπής)

#TRAUMA

- Commission Proposal for the ‘Dublin II’, [article 17.2]: *first and foremost **to prevent or remedy the dispersal of family members which could sometimes result from the strict application of the responsibility criteria.** Although the Regulation now contains several binding provisions aimed at bringing together, or maintaining the unity of, asylum seekers belonging to the same family group, **the situations that can arise are so diverse that they cannot all be covered by special provisions, with the result that a discretionary humanitarian clause remains necessary in the interests of the Member States and of asylum seekers.***
- Commission Proposal for the Dublin III. [article 17.2]: (...)it is proposed to keep a general clause allowing Member States to use it **whenever the strict application of the binding criteria will lead to a separation of family members or of other relatives**

Νομολογία επί εφαρμογής άρθρου 17.2

#TRAUMA

- *(...)We accept that it is for the respondent to consider an application made under article 17.2 through the lens of article 7 CFR and/or article 8 ECHR taking account also of the best interests of a child.[paragraph 32]*
- *(...)The Dublin process has begun and the issue is how article 7 [CFR] (or article 8 ECHR) duties and obligations affect the exercise of discretion exercised under Dublin III [paragraph 49]*

[UK - HA, AA and NA v Secretary of State for the Home Department, JR/10195/2017, 19 April 2018 <https://www.asylumlawdatabase.eu/en/case-law/uk-ha-aa-and-na-v-secretary-state-home-department-jr101952017-19-april-2018>]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση της προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων

Μαρία Γαβουνέλη

Αν. Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή

Πρόεδρος, Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - ΕΕΔΑ

Ορισμός «ασυνόδευτων ανηλίκων» στο διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο

- Ανήλικος: κάτω των 18 (;)

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού,
Δίκαιο ΕΕ, ΕΣΔΑ

- Ασυνόδευτος – χωρισμένος από τους γονείς ή το νόμιμο κηδεμόνα αυτού

Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Κοινό
Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου

Οι αριθμοί των ασυνόδευτων ανηλίκων

- Ευρωπαϊκή Ένωση

Αιτούντες διεθνούς προστασίας 95.205 (2015), 63.245 (2016), 31.395 (2017), 19.740 (2018) [Πηγή: Eurostat]

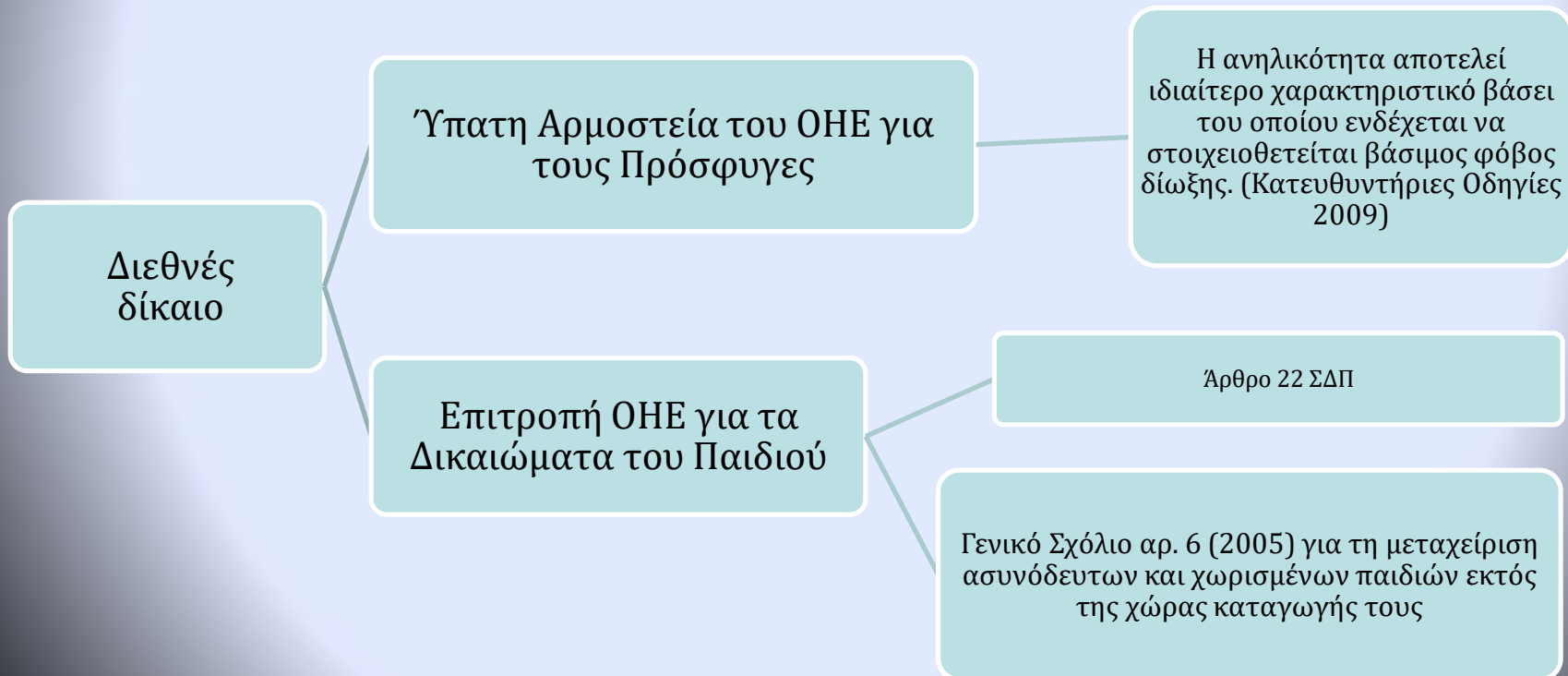
- Ελλάδα

5.946 εκδοθείσες αποφάσεις α' βαθμού (2013-30.04.2019) – 64% απορριπτικές [Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου]

1.869 σε δομές προσωρινής ή μακροχρόνιας φιλοξενίας (15.04.2019) [Πηγή: ΕΚΚΑ]

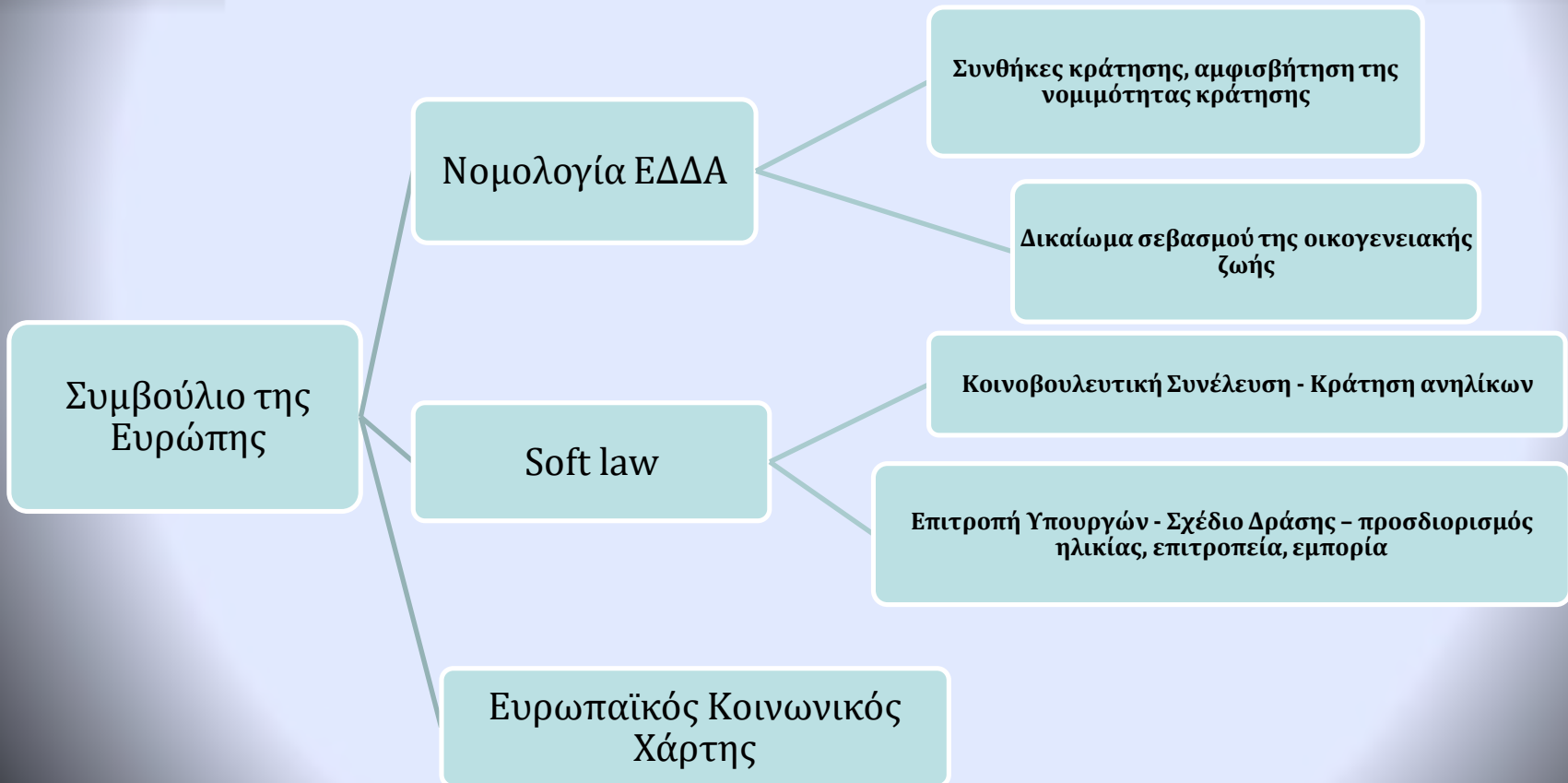

Διεθνής προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων

Ευρωπαϊκή προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων

Ευρωπαϊκή προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων

Ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων στο διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο

- Είσοδος και διαμονή
- Επιτροπεία
- Προσδιορισμός ηλικίας
- Κατάλληλη και επαρκής φιλοξενία – κράτηση
- Νομική πληροφόρηση – συνδρομή – εκπροσώπηση
- Οικογενειακή επανένωση
- Μη επαναπροώθηση – απέλαση
- Εκπαίδευση, Υγεία, Εργασία (:)

Πάγιες συστάσεις ΕΕΔΑ για τα ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων

- Κατάργηση του μέτρου της αστυνομικής κράτησης αλλοδαπών ανηλίκων για παράνομη είσοδο στη χώρα και την αντικατάστασή του από εναλλακτικά μέτρα φιλοξενίας, σε κατάλληλες δομές, όσο διαρκούν οι ενέργειες για την ταυτοποίησή τους, και την παραπομπή τους σε δομή μακροπρόθεσμης φιλοξενίας. Απαγόρευση διαμονής ανηλίκων σε χώρους διαμονής ενηλίκων.
- Προστασία από απέλαση/επιστροφή όλων των ανηλίκων, εκτός αν ακολουθούν τον γονέα ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα που απομακρύνεται.
- Εφαρμογή σαφών και τυποποιημένων διαδικασιών για την εξακρίβωση της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων και διενέργεια ιατρικών εξετάσεων μόνο ως έσχατη λύση. Σε κάθε περίπτωση, να χορηγείται το ευεργέτημα της αμφιβολίας.

Πάγιες συστάσεις ΕΕΔΑ για τα ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων

- Ασυνόδευτοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο η'η μη, αποτελούν μια ιδιαίτερη ευάλωτη ομάδα που έχει υψηλή ανάγκη από ψυχολογική, ιατρική και νομική βοήθεια από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό που πρέπει να παρέχεται δωρεάν από την Πολιτεία και πάντοτε με συμπαράσταση διερμηνέα.
- Θέσπιση ειδικού καθεστώτος παραμονής των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα, το οποίο να διασφαλίζει την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων τους και για την προστασία αυτών, επί τη βάση της ανηλικότητας και ανεξαρτήτως της έκβασης της διαδικασίας ασύλου ή άλλης διαδικασίας εξέτασης καθεστώτος παραμονής.
- Διασφάλιση της πρόσβασης όλων των ανηλίκων (ασυνόδευτων και μη) στη τυπική εκπαίδευση στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

«Ανοιχτά» ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων

- Ageing-out – μετεβηφική ηλικία: CJEU, Case C-550/16 A and S v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, 12 April 2018
- Προστατευτική κράτηση ΑΑ – κράτηση παιδιών εν γένει: ECtHR, H.A. and others v Greece, application no. 19951/2016, 28 February 2019
- Προστασία από τη βία και την εκμετάλλευση: παιδιά που «εξαφανίζονται» (go missing) ή «διαφεύγουν» (absconding) από τη Δομή Φιλοξενίας – εμπορία ανηλίκων
- Προσδιορισμός βέλτιστου συμφέροντος παιδιού

Training of Lawyers on the European Law relating to Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Dr. Marcin Górski, attorney-at-law
Member of the Human Rights Committee
of the National Bar of Attorneys-at-Law in Poland
Associate professor, Department of European Constitutional Law
University of Łódź

#TRAUMA

Legal framework on the protection of unaccompanied migrant
minors in Poland

Athens, 10.06.2019

Poland

#TRAUMA

General remarks

two types of situations of UMC:

1. Those applying for international protection
2. Others

Minors applying for international protection

Law of 13th June 2003 on affording protection for foreigners in the territory of the Republic of Poland (hereinafter: “APF”)

- minor applying for protection
- medical examinations possible
- appointment of a guardian (Family Court)
- placing in foster care (institutional or family)
- specific rules on testifying
- no accelerated procedure (exception: threat to national security or public order)
- no placing in detention

Poland

#TRAUMA

Minors applying for international protection

Distribution of competence

- Receiving the application: Border Guard
- Costs of residing in the education-and-care institution: Foreigners' Office
- Costs of medical care: Foreigners' Office
- Education: general public schools

Poland

#TRAUMA

Minor which do not apply for international protection

- Placing in the institutional foster care or in the guarded foreigners' (detention) centre
- possible temporary residence permit

Major problems

- Incomprehensive legislation
- No institutional foster care institutions specialized in foreign children
- No proper preparation of family courts
- Lengthy of proceedings
- Detention of children (see: ECtHR, 19.01.2010, *Muskhadzhiyeva et al. v. Belgium*, appl. No. 41442/07, also: *SF et al. v. Bulgaria*, 7.12.2017, appl. No. 8138/16). s
- No proper preparation of schools and kindergartens
- No single guardian
- No effective procedures for identification of human trafficking victims

The project is co-funded by
the Justice Programme
of the European Union

UNACCOMPANIED MINORS AND THE ASYLUM SYSTEM IN FRANCE

Training of Lawyers on European Law relating to Unaccompanied Migrant Minors (TRAUMA)

Athens, June 10th 2019

By Jessica LESCO, Attorney at Law at the Paris Bar

21, rue du Temple 75004 Paris

Tel: +33(0)6.62.66.13.11

E-mail: Jessica.lescs@yahoo.fr

LEXICON

- *Administrateur ad hoc* = *Ad hoc* administrator/guardian

An adult, named by the State prosecutor, in order to defend the child's interests during the asylum procedure or while they are being detained in a waiting zone at the border.

- Aide sociale à l'enfance (ASE) = Child Welfare Services
- Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA) = National Court of Asylum
- Office français de protection des réfugiés et des apatrides (OFPRA) = French office for the Protection of Refugees and Stateless Persons

UNACCOMPANIED MINORS IN FRANCE

DEFINITION

The term “isolated foreign minor” designates a person who is not 18 years-old yet, does not possess French nationality and does not have any legal representative or guardian on French soil. This person is considered incapacitated because of one’s age and isolated due to the absence of a legal representative.

The term “unaccompanied minor” has replaced “isolated foreign minor” since 2016 in order to comply with the Qualification Directive 2011/95/EU. The Keeper of the Seals wished to underline the need for protection of unaccompanied minor, notwithstanding their origins and/or nationality.

No legal status is associated with the term. Therefore, unaccompanied minors depend both on foreigner’s law and, because they are endangered minors, the French child services, which does not pose any nationality-related condition.

KEY DEMOGRAPHICS

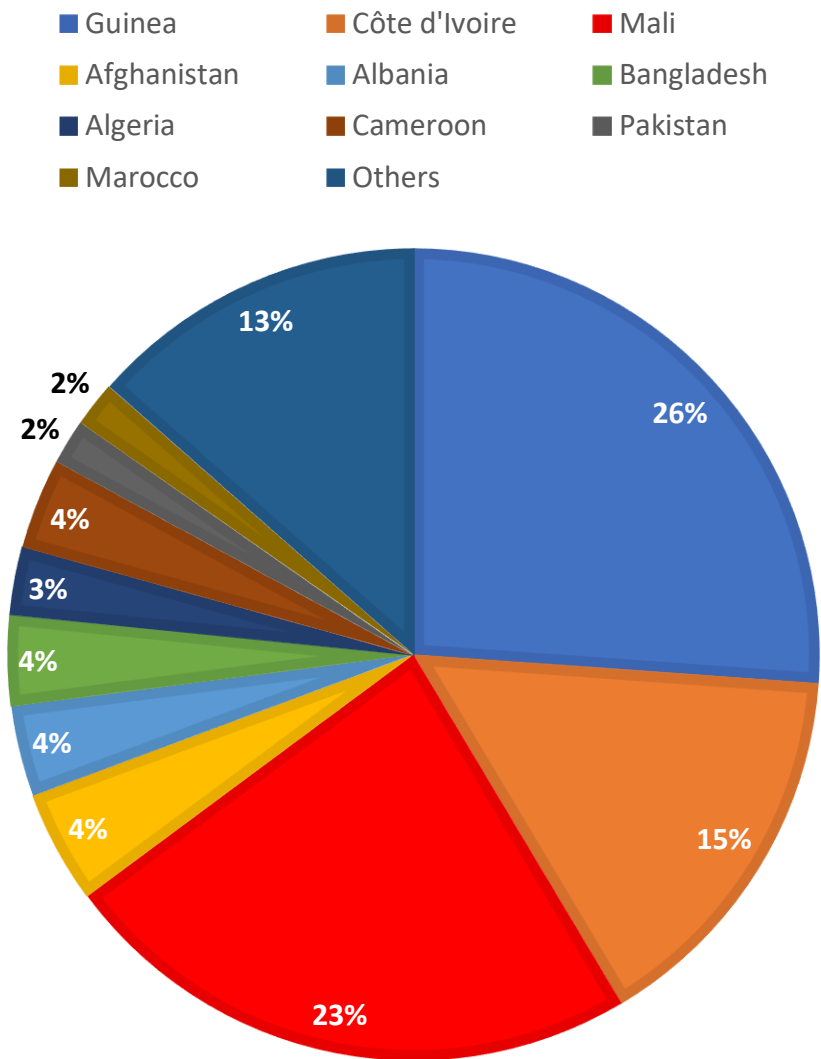
In 2013, the Ministry of Justice created the « Mission for Unaccompanied Minors » (MUM) which has made it possible to get a precise understanding of the situation.

According to France Terre d'Asile, an NGO who tends to the needs of asylum seekers, 8054 youths were declared unaccompanied minors whereas they were in 2015. 14908 people were declared unaccompanied minors in 2017 by the MUM.

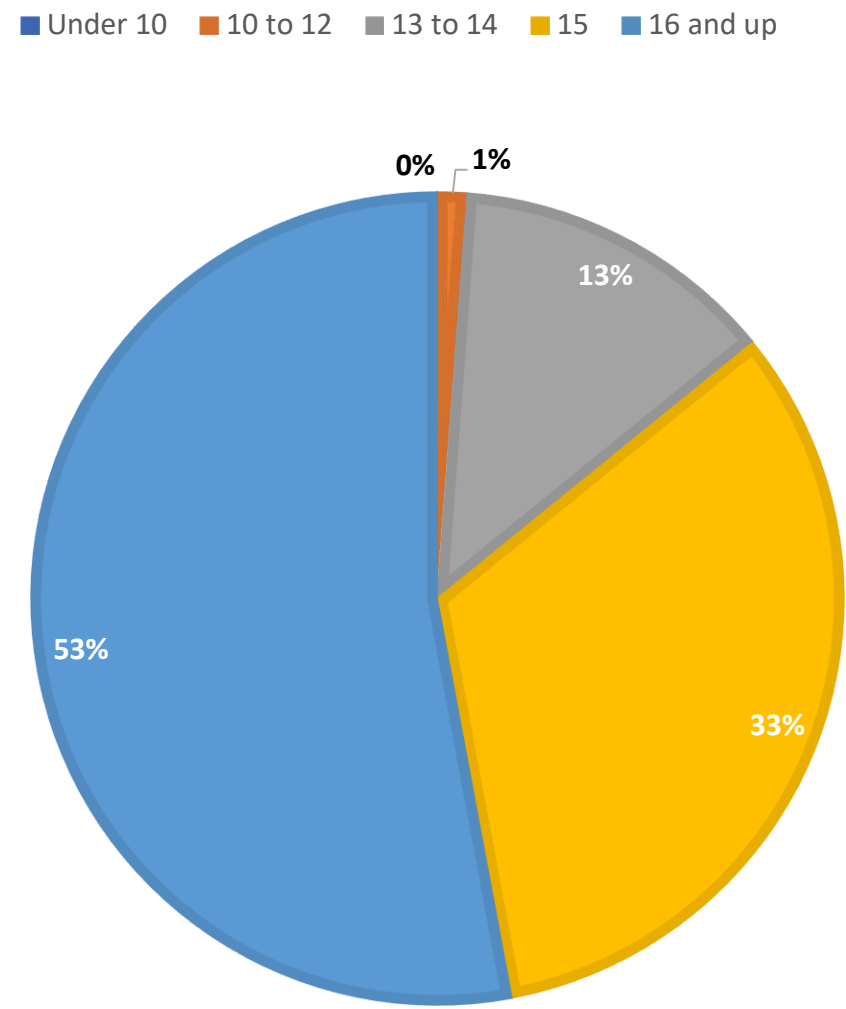
However, « in addition to these figures, therefore, is the number of people declaring themselves to be unaccompanied minors as recorded by Departmental services and whose evaluation is under way, as well as all minors in France who have not been integrated into the care system, either because they have evaded after being recorded or because it has not been possible to identify them »

(Approaches in France to unaccompanied minors following status determination by the French National Contact point of the European Migration Network, February 2018).

ORIGIN COUNTRY OF THE PEOPLE WHO WERE DECLARED UM IN 2017

AGE OF THE PEOPLE WHO WERE DECLARED UM IN 2017

Source: Rapport annuel d'activité 2017, Mission mineurs non-accompagnés, mars 2018

THE AGE ASSESSMENT

The age assessment is done through “bone test”. This evaluation is instructed by the Departmental council when a person who presents as an unaccompanied minor can provide any proof of identity nor age, according to articles 1 and 2 of the decree of June, 24th 2016.

While the test is being conducted, the Departmental Council is in charge of providing emergency accommodation (article L. 223-2 of the Code on Social Action and Families). During this period, Child Welfare Services conducts other investigations, aiming to confirm the person really is under the age of 18 and unaccompanied.

If the minority and the isolation from any family or representative is recognised, the judicial authority entrusts the young person to the Departmental council by decision of judicial placement (articles 375-3 and 375-5 of the Civil Code).

The age assessment is the source of many concerns: their legality was the object of a QPC (priority preliminary ruling on constitutionality) in 2018. On **21 March 2019**, the **Constitutional Council** confirmed the use of “bone tests” to determine the age of a person were in compliance with the French Constitution. (**Decision 2018-768 QPC**)

Constitutional Council, 21 March 2019

- Article 388 of the Civil Code (Law of 14 March 2016)
- Preamble of the Constitution (1946)
- Medical objective and agreement of the person
- Conclusion : protection of the superior interest of the child
- The judiciary body can only decide on the evaluation and can only order it if the identity documents are not valid, and if the age given is not plausible. It belongs to the judiciary body to ensure the respect of the subsidiary character of the examen
- This exam can not intervene before the enlightened consent of the person. The majority of the person can not be deduced from its refusal of being examine
- The legislator took into consideration the margin of error and excluded that this bone exam would constitute the only basis in determining the age of the person – the judiciary body has the mission to evaluate the other factors (social evaluation, interviews with Child Welfare Services)
- Finally if there is a contradiction between all the elements, the doubt benefit to the person.

RIGHTS AND STATUS OF UNACCOMPANIED MINORS

Unaccompanied minors are exempt from the obligation to submit an application for a residence permit until they reach adulthood.

Article L. 313-11, 2° bis and article 313-15 of the CESEDA (Code on Entry and Residence of Foreigners and the Right of Asylum) set out the conditions for former unaccompanied minors to apply for temporary “private and family life” residence permits once they reach the age of 18.

Unaccompanied minors are covered by common law on child welfare, which enables them to benefit from educational and legal support until they reach adulthood.

The Child Welfare Services (ASE) are responsible for unaccompanied minors (article 1 of the Law of March, 5th 2007).

Article L. 221-1 of the Code on Social Action and Families also states that one of the roles of the ASE is to « provide material, educational and psychological support » to minors in danger, as well as to adults under the age of 21 who are facing difficulties.

Conseil d'Etat (Administrative Supreme Court), 7 May 2014

- A medical act is not a usual act
- It can be decided only after the doctor tried to inform the parents and become their agreement
- It can only be decided differently in case of emergency when the health of the person impose the immediate health care

THE ASYLUM PROCEDURE FOR UNACCOMPANIED MINORS IN FRANCE

THE WAITING ZONES

When it comes to entering in France, unaccompanied minors are not favoured more than adults. If they are controlled while illegally entering French soil, they risk being detained in a « waiting zone ».

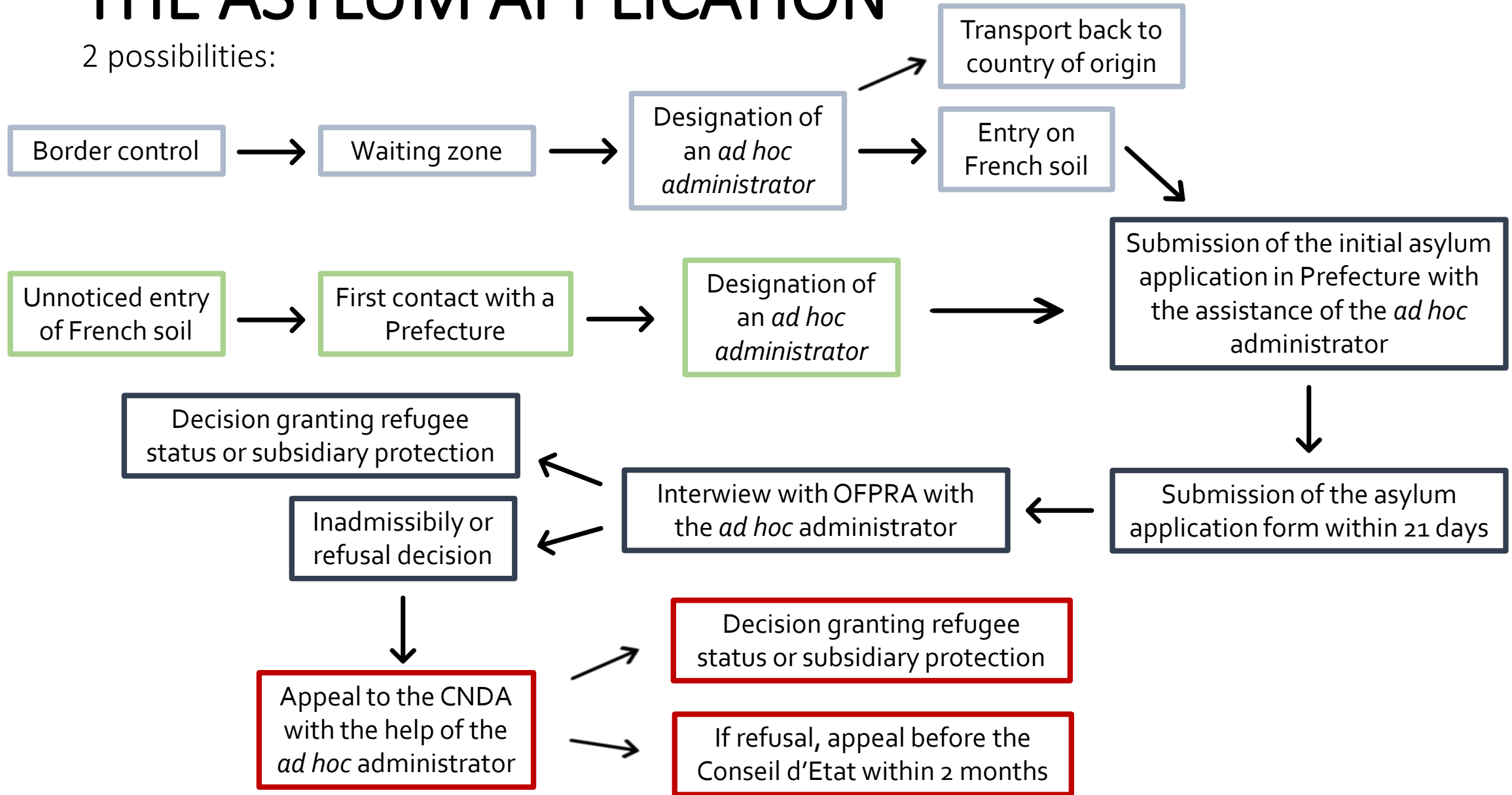
As for adults, unaccompanied minors can be detained up to 20 days in these waiting zones while waiting for a decision on the admissibility of their asylum application.

During this period, unaccompanied minors are being attributed an *ad hoc* administrator or guardian, who is responsible for representing them and help them in all legal procedures.

After this period, the unaccompanied minor can be freed and enter French soil or be transported back to their country.

THE ASYLUM APPLICATION

2 possibilities:

Although very few do, unaccompanied minors can apply for international protection.

KEY NUMBERS FOR 2016:

474 unaccompanied minors applied for an international protection for the 1st time

274 of them received a positive decision:

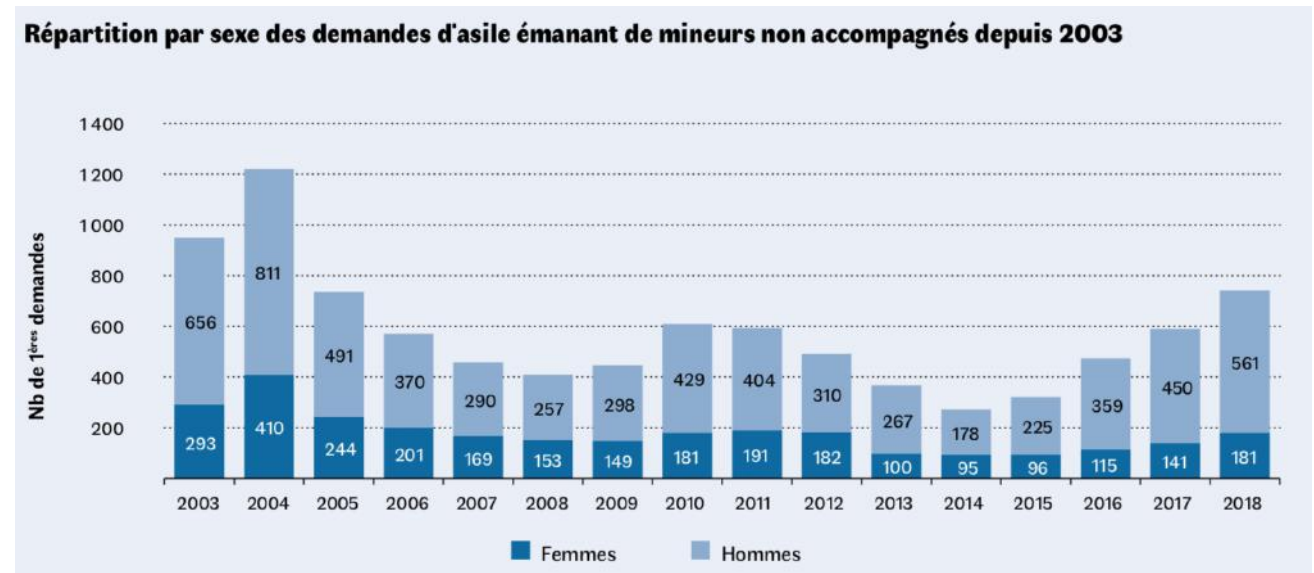
- 173 obtained the status of refugee
- 101 obtained a subsidiary protection

KEY NUMBERS FOR 2018:

742 unaccompanied minors applied for an international protection for the 1st time

444 of them received a positive decision from OFPRA:

- 226 obtained the status of refugee
- 218 obtained a subsidiary protection

Source: *Rapport d'activité 2018*, OFPRA

THE *AD HOC* ADMINISTRATOR

When an unaccompanied minor goes to the prefecture without a legal guardian or representative, the prefecture's civil servants have to inform the Public Prosecutor so that an *ad hoc* administrator is appointed.

Then, it falls on the *ad hoc* administrator to ask the prefecture for the asylum application. This person must sign the asylum form after it has been filled.

Once the form has been registered, the *ad hoc* administrator receives the confirmation and then the convocation to the interview. The *ad hoc* administrator must accompany the applicant to their interview.

OFPRA's final decision is then sent to both the minor and their *ad hoc* administrator.

In case of a negative decision, the isolated minor asylum-seeker can appeal with the CNDA with the help of their legal representative.

THE DUBLIN PROCEDURE

An unaccompanied minor cannot be placed under the “Dublin” procedure and transferred to the 1st country in which their fingerprints have been registered because of the particular vulnerability of such persons.

(European Union Court of Justice, C-648/11, June, 6th 2013)

However, an unaccompanied minor can ask to be reunited to a member of their family who has applied for asylum in another member-State of the European Union.